

Р. XLIII Ч. 2 ЛЮТИЙ

— 1986 —

FEBRUARY NO. 2 VOL XLIII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

P. XLIII Ч. 2 ЛЮТИЙ — 1986 — FEBRUARY NO. 2 VOL XLIII

ЗМІСТ

Згадаймо наших визначних жінок	1
Л. Українка. Грай, моя пісню!	1
І. Рожанковська. Дзвін на сполох	2
Б. Бойчук. Поезія як нотатник станів душі (докінчення)	4
Н. Лівницька-Холодна. Вірші	7
Л. Гладка. Олена Теліга	8
І. Чайківська. Що згадуємо в лютому?	11
Олена Антонів-Красівська	11
Х. Годів-Юзич. Калейдоскоп жіночого життя	12
І. Чайківська. У столітні уродин	13
УМ. М. Савчак. Вісті з Музею	14
Пожертви	33
М. Богачевська-Хомяк. 65-ліття Жіночого Бюро	14
д-р А. Тершаковець. Неврози у подружжі	15
Л. Зілинська. Німа любов. Кара	16
Вісті з Централі:	17
Стипендія Акція	17
Фонд ім. О. Лотоцької	18
Передплата "Нашого Життя"/Практична порада	19
"Куток листування"	20
Our Life	
Lesya Ukrainka. "Contra Spem Spero" A Former Spring	21
The Last Pioneers	22
R. Moroz. Dissident Women	23
About Women	25
UNWLA Scholarship Program	26
News from UNWLA Headquarters	27
Cooky's Corner. The Beautiful Bean	28
Х. Навроцька. Наше харчування	29
Таблиця мір-ваги	30
Нат. Наближається весна	30
О. К. Використовуймо наші узорі...	31
Дописи відділів (1, 119)	32
Стипендія Акція США (Пожертви)	34
На Пресовий Фонд	35
Запасний Фонд "Нашого Життя"	36
Список на "Пресовий Фонд"	36

ГОЛОВНА УПРАВА СУА РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"

108 Second Ave.

New York, N. Y. 10003 Редактор Ольга Лісківська

Tel. (212) 533-4646 Tel. (212) 674-5508

Український Музей — 203 Second Ave., New York, N. Y. 10003 Tel. (212) 228-0110

Редактор — Ольга Лісківська
 Редактор "Our Life" — Марта Бачинська
 Мовна редакція — Наталя Лівницька-Холодна

На обкладинці: З нагоди 100-ліття з дня народження Юрія Нарбута подаємо його ілюстрацію.

Cover: In honor of the 100th anniversary of the birth of Ukrainian graphic artist Jurij Narbut — an illustration for a children's book.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices"

Copyright 1983 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
 International Copyright Secured — All Rights Reserved

Published in U.S.A.

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська	— голова
Марія Томоруг	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Савчак	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Іванна Ратич	— фінансова секретарка
Ірена Куровицька	— вільний член
Марія Радович	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Любов Волинець	— музейно-мистецька
Ліда Черник	— суспільної опки
Анна Кравчук	— стипендій
Анна Максимович	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Марія Кондрат	— Філадельфія
Надія Савчук	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ольга Тритяк	— Нью Джерзі
Тетяна Сілецька	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Евстахія Матвієнко	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Анна Сафіян	— членка
Ольга Літелло	— заступниця
Леся Гой	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate, London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
 16a Prospect St.
 Gleroy, W9, Victoria
 Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
 c/o N. 7 887 93 de Paris
 26 rue de Tercy, Paris 18-2.
 France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
 Haus der Begegnung
 8 Munchen 5, Rumfordstr. 21

ЗГАДАЙМО НАШИХ ВИЗНАЧНИХ ЖІНОК

Вже п'ятий рік у місяці березні президент США проголошує тиждень "Жінки в історії" і пригадає своїм громадянам скільки американських жінок відзначилося своєю працею, знанням, відвагою чи виїмковими здібностями. Багато з них залишилися сьогоднішньому поколінню зовсім невідомими, і саме у березні розшукують ті давно забуті постаті, щоб віддати їм шану та дати їх сьогоднішнім жінкам за приклад.

Ідучи за цим гарним звичаєм, слід і нам у цьому місяці пошукати в нашому минулому таких видатних жінок, та витягнути їх із забуття.

А наше минуле багате у світлі жіночі постаті, які вже давно перед світовим рухом фемінізму та рівноправності стояли нарівні із чоловіками у боротьбі за українську державу, за українську духовість і за признання нашої самостійності чужинним світом. Це були жінки не лише воїни, що із зброєю в руках боронили свою батьківщину. Це були також ті, які воювали пером. Це були ті, які уміли належно виховати своїх дітей та, як зайшла потреба, віддати їх для української справи. Це були і є ті, які довгими роками перебували у в'язницях, концентраційних таборах, на засланнях тільки тому, що були і є українками.

Їхнє число у нашій історії безконечне й ми маємо кого згадувати. Досить пригадати тільки останні десятиріччя: скільки прізвищ можна відразу нарахувати. Але поруч із тими загально відомими прізвищами можна відшукати також тих менше знаних, які все таки дали свій вклад у нашу історію.

Так, ми маємо кого згадувати не лише в одному тижні місяця березня але на протязі цілих дванадцяти місяців року. Тільки ми, теперішні українські вільні жінки, перевантажені родинними й професійними та громадськими обов'язками, не маємо терпеливості поглянути в минуле та пригадати або пізнати тих наших попередниць, що своєю працею, своїм знанням і духовістю виховували нас на кращих громадянках.

Забуваємо навіть раніше відомі прізвища тих наших жінок, що творили історію, а вже зовсім не цікавимося тими, яких треба б розшукувати, чи про яких треба б прочитати.

Тому добре, що Союз Українок прийняв також відзначування тижня "Жінки в історії" і дає своїм членам матеріал для того.

Надіємося, що в цьому році не буде ні одного відділу СУА, в якому б не влаштовано вечора для вшанування вибраних жінок з нашої минувшини і що це дасть нагоду глибше пізнати тих, яким ми стільки завдячуємо.

Грай, моя пісне!..

Досить невільня думка мовчала,
Мов пташка у клітці замкнута од світа,
Пісня по волі давно не літала,
Приборкана тугою, жалем пририта.
Час, моя пісне, у світ погуляти,
Росправити крильця, пошарпані горем,
Час, моя пісне, по волі буяти,
Послухать, як вітер заграв по-над морем.
Плинь, моя пісне, як хвиля хибкая, —
Вона не питає, куди вона плине;
Линь, моя пісне, як чайка прудкая, —
Вона не боїться, що в морі загине.
Грай, моя пісне, як вітер цей грає!
Шуми, як той шум, що круг човна вирує.
Дарма, що відгуку вітер не має,
А шум на хвилиночку погляд чарує!

Леся Українка

ДЗВІН НА СПОЛОХ

У "Свободі" 11-го січня ц. р. з'явилася стаття Ольги Кузьмович п. з. "Чи зможе вона встоятися?". Це питання стосується щоденника "Свободи" та його дальшої долі. Стаття сповнена турботи про майбутнє української преси у вільному світі. Згадуючи про її розквіт у шістдесятих роках, авторка вказує на факт, що тепер "вона корчиться у застрашуючий спосіб з кожним черговим роком, з кожним відходом у засвіти українського журналіста, якого тепер немає кому заступити".

О. Кузьмович аналізує теперішню ситуацію та ставлення української громади до своєї преси:

...Немає ніякого сумніву, завмирає або сповільнюється живчик нашої україномовної преси. Але рівночасно із ствердженням цього безспірного факту, нас жахає велика байдужність до україномовної преси нашої спільноти, а в першу чергу цих чинників, що за її дальшу появу відповідальні. Як часто можна почути завваги критики, що в цій пресі бракує того чи іншого, що брак цікавих матеріалів, що "немає що читати", як часто холодно стверджують, що життя цієї україномовної преси вже дуже коротке, бо "немає кому її читати", тому що молодше покоління свobodно читає лише в англійській мові. Усі ці закиди правдиві, але одночасно із ними треба поставити на вагу цю прямо історичну вагомість безперервної дальшої появи періодичної нашої преси, а вже зокрема конечність продовжування видання україномовного щоденника....

Авторка згадує з признанням піонерів української еміграції в Америці:

...Вони, що були куди менше едуковані й з куди меншими претензіями бути культурною елітою, мали більше розуміння для важливості українського щоденника, як маємо ми — політична еміграція — та наші високої класи професіоналісти, науковці, мистці, провідники української вільної громади.

Дальше, у цій знаменній статті, О. Кузьмович намагається зрушити сумління української спільноти та підкреслити її відповідальність перед історією:

...Справді можна уважати іронією обставини, що саме тепер, коли в Україні іде повною парою русифікація і з кожним роком появляється менше журналів в українській мові, як вислід плянкової політики нищення українства — а тут ми переводимо таке нищення із власної непримушеної волі, і то лиш з байдужності до плекання писаного українського слова... Не хочемо бути патетичними, але саме в тому випадку насувається питання хто з наших патріотів і провідників спільноти й хто з нас — членів цієї спільноти може добровільно прикласти руку до цього історичного вбивства україномовної преси? Хто може стояти спокійно й приглядатися завмиранню української преси через брак фондів чи недобору, який вона приносить?... І тому нам здається, що найвищий час цю загальну настанову змінити, бо в інакшому випадкові на нас впаде тавро вбивників вільної української преси, що ще єдина може подавати правду про нас тут — і там. А на смерть нашої преси, а вже особливо "Свободи", лише чекають наші вороги!...

Вкінці, на передодні 31-ої Конвенції УНСоюзу, авторка висловлює надію, що делегати одностайно рішать продовжувати видавання "Свободи". Ми впевнені, що УНСоюз подбає про те, щоб "Свобода" далі появлялася.

Чи подбає членство СУА, щоб встоялося "Наше Життя", єдиний у США самостійний жіночий журнал? Чи солідарно підтримає його, чи скине зі себе відповідальність і засудить його на повільну загибель?

У передвоєнних роках багато членок СУА передплачували та підтримували фінансово "Жіночу Долю", яку редагувала Олена Кисілевська від 1925 р. до 1939 р. У тім часописі з'являлися дописи про діяльність СУА. З вибухом 2-ої світової війни в Галичині перестали виходити жіночі часописи, що дошкульно відчула наша організація і зразу почала робити заходи для видавання власного пресового органу. Тимчасовою спробою був "Вісник СУА" — сторінки, що появлялися в часописі "Америка" що два тижні від листопада 1939 р. до лютого 1942 р. На VI Конвенції СУА рішено видавати власний офіціоз. Перше число "Нашого Життя" вийшло в січні 1944 р. у формі газети. У січні 1954 р. "Наше Життя" відзначило своє десятиліття. У редакційній статті читаємо:

Десять літ тому Союз Українок Америки зробив своїм членкам різдвяний дарунок... Скромна газетка з восьми сторінок прилетіла на самі свята в хату кожної членки... І наша газета проробила свою роботу. Хоч скромна й невибаглива, вона саме тим знайшла дорогу до читачок. Бо поміж ними були не всі освічені, і багатьом було її важко читати. Але вони читали її радо й полюбили цей свій жіночий часопис. Передплачували його й неписьменні членки, щоб тільки піддержати цей почин СУА. А коли прийшов час перемінитися у журнал, всі зустріли радісно й цю обнову...

Від появи першого числа "Нашого Життя" минуло 42 роки. Між нами вже небагато піонерок СУА, що розуміли важливість друкованого слова, хоча не всі вміли його читати. Сьогодні членство СУА грамотне, багато має вищу освіту, а сальдо відділів вносить понад 200,000 дол., однак журналові грозить ліквідація.

XI Конвенція СУА у 1955 р. схвалила, що кожна членка обов'язана передплачувати "Наше Життя", а на XII Конвенції у 1959 р. ця вимога увійшла до статуту. Від того часу, кожна Конвенція СУА, кожний Окружний З'їзд, Засідання Головної Управи скріплювали цю вимогу статуту спеціальними ухвалами і рекомендаціями, які залишилися побожними бажаннями, бо менше, як половина членок передплачує журнал.

В організації заводиться хуторянство — кожний відділ для себе, кожна округа для себе — з власними цілями й потребами, а спільні почини, для яких постала організація, залишені прововоді, який не має змоги продовжувати їх без фінансових засобів.

Від десятиох років доручуємо відділам, щоб збирали передплату разом з вкладкою. Замість зрозуміння і підтримки чуємо нарікання, торги за кожную передплату, є теж відділи, що мають поважні фонди і навіть не реагують на наші обіжники.

У червні 1946 р. з'явився в "Нашім Житті" передрук статті Константини Малицької (із 30-их років) п. з. "Про значення української жіночої преси". Ця відома й загально шанована громадянка, педагог і письменниця вказувала на необхідність преси для зв'язку з власним членством, ширення ідей організації, приєднання нових сил, поглиблення і скріплення діяльності. Ці завдання сповняє наш журнал від першого числа до сьогодні. Чи свідоме цього наше членство? Чи поспішить на рятунок, чи замкнеться у своїх хуторах і засудить на загладу не лише журнал, але, на дальшу мету, і саму організацію, яка занидіє без власної самостійної трибуни, без голосу у громаді.

Може з признанням запише майбутній історик сотки імпрез, базарів, харитативних акцій, численні ювілеї відділів і округ СУА з безліччю патріотичних промов та ледве чи зрозуміє, що в часах гноблення і нищення українського слова на рідних землях, українська жінка-громадянка дозволила, щоб воно поступово замовкало у вільнім світі.

На сторінці 19 подаємо список відділів СУА, які мають 100-відсоткову передплату "Нашого Життя".

ПОЕЗІЯ ЯК НОТАТНИК СТАНІВ ДУШІ Й ПЕРЕЖИТОГО

(докінчення)

Наталя Лівницька-Холодна. Етлінген, 1949 р.

Natalia Liviyska-Cholodna. Etlingen.

Наталя Лівницька-Холодна належить до тих поетів, стиль яких від першої збірки встановлений, завершений і впродовж життя в основному незмінний.

Цей стиль — традиційний. Поетка найчастіше вживає чотири — чи п'ятистоповий ямб або анапест (часто з одним відсутнім складом у передостанній чи останній стопі); зрідка вона вживає дактиль, особливо в пізніх віршах. Правда, поетка часом відходить від метричної регулярності, знов же в пізніх творах, але завжди делікатно, щоб не пошкодити мелодиці вірша. Вона залюблена в катренах, які не завжди виділені в строфи. Її римування майже без винятку дотримується схеми абаб, але рими (точні чи приблизні) ніколи не стереотипні, вони звуково вишукані й не втручаються в мелодійний порух вірша.

Незмінність форми в поета майже відрухово сприймається з підозрінням. Але Наталя Лівницька-Холодна признається в згаданому інтерв'ю *Сучасності*, що "експериментування над формою... мене ніколи не цікавило". А форма як мета, тобто шукання все нового способу вислову, а в глибшому сенсі шукання себе, своєї різногранності — для неї було "щось незрозуміле". Тобто поетка знайшла себе поетично вже в першій збірці й не мала потреби міняти чи наново, програмово відкривати себе. А коли взяти її твердження, що в неї вірші "завжди виходили спонтанно", тобто як відблиски чи нотатки стану душі, то експериментування тут було б неорганічне, воно було б втручанням в поетичну правду даної хвилини. Стиль для Наталі Лівницької-Холодної — це образ

душі, серця й тіла, це вияв людини, її форми характеру, духу.

Помітнішою властивістю поезії Наталі Лівницької-Холодної є музичність. "Я вважаю, що найвищим і найкращим мистецтвом є музика — казала вона в згаданому інтерв'ю — поезія мусить якнайближче підходити до музики... звучати як музика". Але музика в її поезії — це не інструментація, а радше мелодійність і легкість. Тому не диво, що народні пісні були її першим джерелом і впливом. Згодом на ній позначилася також французька поезія (Богдан Рубчак відмічає в *Координатах*, том 2, стор. 113, вплив "символізму з домішкою пізнішого декадансу") своєю вишуканістю, тонкістю й легкістю. Рубчак згадує теж "відсвіти від вірша Ахматової"; питання тільки, наскільки це був вплив, а наскільки співзвучність, беручи до уваги, що стиль Наталі Лівницької-Холодної впродовж п'ятдесяти років в основному не мінявся.

Поемка має дуже вразливе відчуття гармонії, балансу. Тому вона ніколи не надуживає поетичним засобом, хоч уживає всі засоби, включно з вишуканою метафорою. Образи поетки назверх ніби прості, але внутрішньо, асоціативно вони складні й проникають у глибину. Найоригінальніші вони перевтіленням чи процесом метафоризації абстрактних понять в фізичні або психологічні:

Німі були твої уста,
І стигне ніжність невимовна.

або

І місяця отруйний чар
підступно ранить крізь каштани.

Отже, абстрактне поняття ніжності стигне тут як гаряча рідина (асоціація до попереднього емоційного стану героїні й натяк на її теперішній стан відпруги). На подібному принципі побудований і другий образ: місячний чар (абстракція) ранить крізь каштани (знов таки абстракція, яка набирає емоційного змісту). Подібні образи з'являються і в пізній творчості Наталі Лівницької-Холодної:

Знов тиші оксамитний клапотъ
упав на слів стогранне скло.

чи

У штольнях душ лиш холод і п'ятьма.

або

Божа рука, що в жмені світ стиска.

Особливий своєю асоціативністю перший образ, — прямо "фізично" можна уявити собі палку розмови (стогранне скло слів), яка раптово втихає (падає клапотъ тиші й приглушує її). І тут можна погодитися з Рубчаком, що "Образність її (Наталі Лівницької-Холодної) поезії ... не так вибаглива і багата, як витончена" (*Координати*, том 2, стор. 114). Все таки треба до цього твердження внести додаток, що внутрішньо образність поетки буває — зрідка, правда — багата та складна.

III

Збірка *На грані*, досі не друкована книжковим форматом, охоплює поезії 1944 — 1967 років. Це створює семирічну прогалину між появою збірки *Сім літер* (1937) та 1944 роком. Поетка твердить, що вона ніколи не переставала писати, і ця прогалина, як і всі пізніші прогалини, створилася через те, що вірші пропадали під час війни або губилися через життєві потрясіння.

В цій збірці поетка не лише вносить нові виміри настрою, глибші й темніші, але й цілком нове ставлення до світу. Вона тут дивиться на життя та явища "оком втрачених надій", бо ж усі надії на повернення на Україну, якими жила еміграційна генерація поетки, виявилися фольговими, і Лівницька-Холодна усвідомила з жахом, що їй таки доведеться "на розпуттях померти". Крім того, трагедії й жорстокості Другої світової війни, які до кореня зрушили свідомість світу, вирвали також Наталю Лівницьку-Холодну з її ранніх ідеалізованих рейок. Вона побачила світ і життя, як "гірке питво", "трагічний кін", з болем і облудою. І в такому світі поетка почулася раптом чужа, "немов в труні". Зрозуміло, що з усім цим приходять розчарування ("про що іще тут можна знати у млах самотніх вечорів?"), і поетка пробирається крізь темінь існування

... зморою страшною,
калікою на костурах.

Світ, який колись був повний світла, і суспільство, що мало ще зміст і мету — які окутували поетку й давали їй почуття приналежності й задоволення — той світ і суспільство стали відчуженими, а то й недобрими:

Так тяжко жить в цей час лихий, недобрий,
У штольнях душ лиш холод і п'ятьма.

Ідеалізоване колись суспільство з його політичними візіями стало, після воєнних зрушень, антиподом самого себе, кодлом "хамства і сваволі".

В цьому розчаруванні, в непривабливій сірій дійсності поетка все таки знаходить клапті світла й хвилини ліричних проблисків у вузькому кутку особистого життя. Це чудово віддає вірш "Усміх", який варто навести повністю:

Знов тиші оксамитний клапотъ
Упав на слів стогранне скло,
А серце раптом, наче папороть,
Чудесним цвітом зацвіло.

На скатертині пляма світла
І усміх по той бік стола:
"Скажи, чи ти хоч раз помітила,
Що молодість уже пройшла?"

Нью-Йорк, в якому опинилася поетка, був їй чужий не лише культурою, не лише чужістю облич навколо неї чи зовнішнім виглядом, який її відштовхував, а й своєю метою, самоспрямованістю, тим безжальним ритмом його механічної цивілізації. І одним рятунком, до якого поетка зветралася, був Бог:

О, дай припасти до зболілих стіп Твоїх,
дай знати, що Ти тут, в міських пекельних норах,
і хай Твоєї крові крапля змие гріх
моєї малодухости і непокорі.

Отже, зміст цієї збірки співзвучний з її назвою *На грані*, в ній поетка відломлює себе від екзальтованої дівочости, від емоційної патріотичної візійності, відходить від минулого, але, водночас, не входить у сучасне.

IV

Збірка *Перекопило* (недрукована) включає вірші 1968-1976 років. Вона, як і наступна збірка, перетикана елементами передостанності або остаточності (на це вказують хоча б назви віршів: "Останнє слово", "Остання дія", "Остання жертва", "Остання молитва", "Перед останнім судом", "Сповідь", "Старість", "Так мало часу", "Янгол смерті", "Крик в порожнечу", "Тяжко давить на очі п'ятьма" і т.д.). Наталю Лівницьку-Холодну, як ніхто інший в українській поезії, два десятки років стоїть на порозі між земним і вічним, нотує настрої й пережиття, дивлячися у темряву тієї нерозгадної тайни.

В цій передостанній непевності найтеплішим притулком є розмова з Богом:

Господи, роз'ясни ці
дні останні теплом.

Та поетка не відчуває перед вічністю чи Творцем того біблійного чи християнського страху; навпаки, вона відчуває прояснення душі:

Душа у місяця на розі,
і світла всі в світах засвічені...
І я стою, мов на порозі
у вічність.

Але в усіх цих мотивах, в усіх піднесеннях і спадах відчутна жінка, її доля, тобто, ми весь час рухаємося в колі циклу жінки. Й саме строфи вглиблення в долю чи душу жінки виходять найкраще. Ось як відданий настрої жінки, яка чекала на дощ, що мав прийти в восьмій годині, а прийшов у десятій:

А жінка чекала напружено,
виглядаючи кожну краплю.
І стогнали сосни так тужно,
що жінка заплакала.

Ці чотири рядки схоплюють і найсуттєвіше жіноче, і мудрість, яку по довгих роках приносить життя. Але... приносить те довге життя теж гіркоту жінці:

Ніхто не поцілує вже
ці руки покалічені,
і тільки ніч підстереже
гарячу терпкість на обличчі.

Мова тут про "старість собаку", як висловлюється поетка, що "дивиться в душу... пустою бочки від сміття". І знов таки поетка не відчуває страху перед старістю, а приймає її як нормальний стан речей, навіть в елегантній позі:

І душа, як свічка від вітру,
гасне й гасне, поки не замре,
поки смерть усі образи зітре
й всі надії в вічність забере.

Все ж, життя іде, відновлюється, і поетка ні в якому разі не відчуває себе поза ним, вона з характеристичним їй тонким гумором та з дівочою задирикуватістю приєднується до того руху життя:

Сходить сонце щодня уранці,
заростає квітням земля
для дітей, для бурлак, для коханців,
для таких, як я.

V

Остання збірка *Остання дія* (1979-1985) поглиблює мотиви попередньої збірки і в певному сенсі синтезує їх:

Ще одна безсонна ніч,
іше зойк без відгуку в пустку...
не струсну тягару із пліч,
тільки пальці в заломі хруснуть.

Наче сльози з усіх очей,
всього світу зібрала ніч ця,
і ріка їх тече
через мене у вічність.

Отже, те, що було особистим, стає загальним; що було щоденним, випадковим і проминальним, стає універсальним, стає долею людини, переходом від безсонних ночей і хрускоту пальців, через сльози з усіх очей, до вічності. Приходить теж синтеза особистої життєвої путі, замикається цикл жінки бабиним літом:

Минуло літо, тільки бабині горить ще,
спадає листя на траву, неначе кров,
і баня неба молитовно пнеться вище,
темнішає немов.
Весь світ стоїть, мов храм розписаний штудерно,
весь Божий світ яріє барвами яси.
І хочеться благать: очисти нас од скверни,
Створителю краси!

Чи це поворот до себе, якого поетка шукала вже в першій збірці? Якщо поворотом до себе означає приймати життєві правди й конечності та покладати надії на долоні Творця, то так. Якщо ж поворот до себе значить покладатися на свої духовні й фізичні дані і не зв'язувати надій з явищами поза собою, то ні, такого екзистенціального повороту до себе поетка не зробила й не хотіла, мабуть, робити.

Стиль — це людина, душа її, що в одних переходить процес трансформацій, в других служить як дзеркало, що відбиває риси індивідуальності й фібри душі поета. Наталя Лівицька-Холодна належить до цієї другої категорії. Все ж її останні поезії відмінні (і я сказав би, піднесені на вищу площину) від ранніх. Ця відмінність не так очевидна, як субтильна. В першу чергу, її образність стає драматичнішою й унутрішньо динамічнішою чи напруженішою. Рима стає вільнішою, часто тяжіючи від точності до асоціативності (клапоть — папороть, світла — помітила, норах — непокори, замовкни — вовком), що робить її оригінальнішою. Не менш цікаві також зміни в ритмічній структурі, вірш Лівицької-Холодної рухається тепер наче ширшим ритмічним руслом, допускаючи нерегулярності.

Дуже цікава й особлива композиція всієї книжки. Всі поезії поміщені в хронологічному порядку. І коли взяти до уваги, що поезія Лівицької-Холодної — це нотування станів душі й переживань, то в гармонії до того, як посувався час, мінялися теж стиль і зміст. Тяжко натрапити на органічніший хід поезій у книзі — від найраніших до найпізніших. І щойно тепер, п'ятдесят років після появи першої збірки поетки, її творчість зробила повний цикл жінки.

Такої же органічній схемі підлягають теж назви збірок: *Вогонь і попіл* (дівочість), *Сім літер* (молода патріотична візійність), *На грані* (межовість — між

Знімки: Петра Холодного

Йонкерс, Н.Й., 1985 р.

Yonkers, N.Y.

молодістю і дозрінням, ілюзіями й дійсністю), *Перекотиполе* (борсання на життєвому полі) та *Остання дія* (остаточне віч-на-віч).

Поетичний шлях Наталі Лівницької-Холодної (як і її життєвий шлях — обидва в поетки нероздільні)

мав багато світла в ранній період й багато темряви пізніше, бо така шахівниця життя. Але все це перевтілене в поезію, і саме це має значення й вагу. Саме тому її час триває й протриває.

Усміх (Листки з шоденника)

Знов тиші оксамитний клапоть
Упав на слів стогранне скло,
А серце раптом, наче палороть,
Чудесним цвітом зацвіло.

На скатертині пойма світла
І усміх по той бік стола:
"Скажи, чи ти хоч раз помітила,
Що молодість уже пройшла?"

На грані, 1952

Бабине літо

Я сьогодні пишу незугарні вірші,
але пишеться саме так.
Не писати було б ще гірше,
бо мовчанка — смерти знак.
Мабуть мозок склероза з'їла,
фабрика зжерла останній глузд,
викрутила з тіла всі жили,
як електричний мотуз.
І не знаю вже, чи жива я,
чи може й ці вірші —
смерть думок.
Коли так, то нехай умираю,
не замкнувши душі на замок.

Перекотиполе, 1968

Кульбаби одцвіли і мрією пухкою,
із вітром пурхнули кудись у далечинь.
За ними серце злинуло у неспокої
стежками маячнь.
Минуло літо, тільки бабине горить ще,
спадає листя на траву, неначе кров,
і баня неба молитовно пнеться вище,
темнішає немов.
Весь світ стоїть, мов храм розписаний штудерно,
Весь Божий світ яріє барвами яси.
І хочеться благать: очисти нас од скверни,
Створителю краси!

Остання дія, 1984

ОЛЕНА ТЕЛІГА

(1907-1942)

У державних народів існує багато способів вшанування і увіковічнення визначних і славних людей. Їм будують пам'ятники, їхніми іменами називають парки, вулиці, а навіть міста. Це не тільки для їх звеличання, але й на те, щоб передати майбутнім поколінням багатство своєї історії та вказати їм шлях до наслідування.

Наша організація СУА перебрала добрий звичай, який увійшов у закон рішенням американського Конгресу про відзначення у місяці березні кожного року тижня жінки та її вкладу в історію і культуру народу. У цьому році ми хотіли б віддати честь двом визначним жінкам, які віддали свій непересічний талант і молоде надійне життя для свого народу. Олена Теліга й Алла Горська,* письменниця і мисткиня. Кожна жила в іншому часі, обох знищили вороги нашого народу. Олену Телігу — німецька поліція, а Аллу Горську — у перфідний спосіб совети.

Олена Теліга, народжена Шовгенівна (1907-1942) у Петербурзі, талановита письменниця, котру відомі літературні критики ставлять нарівні з Лесею Українкою, походила зі зросійщеної української родини. Щойно на еміграції, 17-літньою дівчиною в колі українських студентів у Подебрадській Академії, Олена визнала себе україркою і стала твердо й безкомпромісово на українському ґрунті.

Разом з українською молоддю тієї доби вона мріяла про волю України, а потім стала членкою Організації Українських Націоналістів, яка тоді вела боротьбу за визволення. Як член ОУН, вона у 1941 році пішла одна з перших на Україну. У Києві, який покинула ще молоденькою дівчинкою, вона стала жертвою ненависної гітлерівської поліції.

Як виростають такі люди, блискучі своїм талантом і одержимі любов'ю до вибраної ними ідеї?

Життя Олени Теліги було буйне, цікаве, позначене різними пригодами, на які була багата епоха, в якій вона жила. Перші роки дитинства були справді радісні й безжурні. Вони проходили у заможному родинному домі, у товаристві старших братів, під опікою гувернантки, що вчила Олену чужих мов, а понад усе, під опікою теплої любови матері й батька. Що літа виїздила з родиною на Кавказ, до Фінляндії чи інших країв. Ці подорожі давали різномірні враження і розвивали дитячу уяву. Висококультурне середовище, в якому перебувала Олена з дитинства формувало її душу й особовість. Батько — проф.

* Про Аллу Горську буде подано в англійській частині "Нашого Життя" за березень/квітень 1986.

Олена Теліга з 1930-их років.

Olena Teliga in the 1930's.

Іван Шовгенів був активним українцем і працював для відродження української держави. Він походив з околиць Славенська, зі старої родини землевласників, яка мечем і плугом захищала й здобувала українську землю цілі сторіччя. Проф. І. Шовгенів був інженером гідротехніки та був професором спершу Петербурзького, а опісля Київського Політехнічного Інституту. Мати походила зі старої родини з Поділля, яка теж цілими сторіччями формувала духовість свого народу.

Перед визвольними змаганнями родина Шовгенів переїхала до Києва. Олені було 10 років, коли вона вперше побачила Київ, столицю України, що потім відіграла таку трагічну роль у її житті. Під час визвольних змагань проф. І. Шовгенів став міністром Уряду Української Народньої Республіки. Універсали, прапори, паради — все це було для неї нове, незрозуміле й небувале. Однак, все те глибоко вражає молоду душу Олени.

На очах гинув старий світ, з його спокоем, почуттям особистої безпеки та радісного дитинства.

Перед нею виринула проблема чогось нового, неокресленого, а навіть небезпечного. Усі ці події залишали незатертий слід на молодій душі Олени.

Після програної війни батько й старший брат, який боровся в рядах Української Армії, вийшли до Польщі. Мати з Оленою і молодшим братом залишилися у Києві без засобів до життя та з тавром "жінки петлюрівця". У голоді й серед злиднів Олена зустріла 15-ту весну свого життя, про яку сама пише, що тоді скінчилось її дитинство.

І чула я: мої дитячі дні
Тікають швидко, як малі ягнята.
Злітають вділ, ховаються на дні,
А я не хочу бігти й доганяти!

Не зважаючи на жорстоку дійсність, щоденного життя та новий комуністичний порядок, Олена мріє про інший світ, світ романтики й краси. Вона мріяла про першу любов, про лицаря, який прийде й визволить її з цієї поганої дійсності.

Дальше існування "жінки петлюрівця" у Києві стає неможливим, і у 1923 р. мати втікає з дітьми на Захід, спершу до міста Тарнова, в Польщі, а потім до Чехословаччини, де проф. І. Шовгенів став ректором Української Господарської Академії в Подєбрадах. Олена стала студенткою Педагогічного Інституту у Празі. Тут вона увійшла в зовсім нову епоху, яку можна назвати початком її українства.

В Чехословаччині Олена опинилась в осередку Українського еміграційного життя. Прага й Подєбради стали найбільшим українським осередком тих часів. Крім центру української науки, тут згуртувалося найбільше діячів недавнього українського минулого.

Під впливами тих людей в Олени пробуджувалися почування до всього, що її тепер оточувало. Вона вперше в своєму 17-літньому житті увійшла в українське свідоме і патріотичне середовище. Зустрічі й приязнь з Наталею Лівницькою-Холодною, Леонідом Мосендзом та свідомими українськими студентами мали великий вплив на формування української свідомості Олени. Вона вперше почала говорити по-українському. Її весела й товариська вдача, а також становище дочки ректора Академії відкрили перед нею широко двері студентського життя. Вона тепер пильно слухає, спостерігає і учиться та кристалізує свої погляди свідомої українки.

В колах українських студентів вона познайомилася з Михайлом Телігою, родом з Кубані, співаком-бандуристом, студентом лісового відділу Академії. У 1929 р. одружується з Михайлом Телігою і переїжджає жити до Варшави. Там Олена включається активно у життя української громади. У той час остаточно зріс і зміцнів її національний світогляд. Вона стає членкою Союзу Українок Емігранток, викладає в українській школі для дітей мішаних подруж при Українському Центральному Комітеті, пише статті до "Вісника", який виходить у Львові під редакцією Дмитра Донцова, читає доповіді, головню для сту-

дентської молоді, та взагалі стає душею громадського і товариського життя українців у Варшаві.

На той час припадає найбільший розквіт її поетичної та публіцистичної творчості. У її поезії домінує радість, любов життя, воля зформувати те життя. У поетичну форму вона вбирає багатство почувань її глибокої і вразливої душі, і ця прикмета її поезії найбільше цінна.

У мене дні бунтують і кричать,
Підвладні власним не чужим законам,
І тиснуть в серце вогнену печать
І значать все не сірим, а червоним

(Лист)

Олена залишила нам невелику, але дуже цінну літературу спадщину, яку високо цінили літературні критики.

У своїх писаннях на громадські теми Олена гостро засуджує дрібноміщанство й хуторянство великої частини української інтелігенції того часу й закликає їх до дії та участі в українському змаганні до волі й свободи. Олену хвилюють усі прояви українського громадського й політичного життя, і до них вона забирає становище у своїх публіцистичних писаннях.

Чимраз ближчим психологічно стає їй середовище українського націоналізму і вона поступово включається в його ряди. Зближається кінець 1938 і 1939 років. Події і їхнє трагічне закінчення на весну 1939 року на Карпатській Україні, а передовсім героїзм молодих людей, що так боролися і згинули — вивпнили цілковито серце й думки Олени.

1-го вересня 1939 р. починається Друга світова війна, усі її страхиття переживають обоє Теліги у Варшаві. У грудні переїжджають до Кракова, новий центр українського еміграційного життя. Як колись у Празі й Подєбрадах, так тепер у Кракові зібралися відомі діячі політичного, літературного й мистецького світу.

Особливий вплив на остаточне зформування її політичного світогляду має її приязнь з молодим націоналістичним діячем і визначним поетом Олегом Кандибою-Ольжичем. В цьому періоді Олена стає членом ОУН і виходить на чолі мистецького товариства "Зарево", яке розгортає широку діяльність.

В тому часі я мала нагоду бувати гостем у домі подружжя Теліг. При тій нагоді Олена Теліга давала мені перевозити різні матеріали до друку у Празі, де я студювала. Як усі інші, я також була очарована цією блискучою висококультурною атмосферою дому. Знайомство з ними уважаю за велику честь, а спомин про це чарівне українське подружжя живе дуже виразно у моїй пам'яті.

22-го червня 1941 року почалася німецько-більшовицька війна. Дві пекельні сили стали до змагу, а у багатьох поневоленних народів збудилися надії на визволення.

Українці, а зокрема українські націоналісти спішили усіма дорогами додому, до Львова, до Вінниці,

Олена з чоловіком Михайлом у Кракові
1941 р. перед виїздом до Львова.
Olena with her husband Michailo in Krakow
1941 before their departure to Lviv.

а далі до Києва. Ще задовго до війни Олена, маючи візію свого повороту писала:

Це буде так: в осінній день прозорий
Перейдемо ми на свої пороги
Тяжке змагання наші душі зоре
Щоб колосились зерна перемоги.
І те, що мрією було роками
Все обернеться в дійсність і можливість.

І дійсно, це був прозорий день 22-го жовтня 1941 року, коли Олена по довгих роках розлуки вернулася до міста своїх молодих літ, до Києва.

Не зважаючи на воєнну ситуацію та присутність твердої німецької руки, у Києві розгонулося життя. Відкрилися школи, урухомилися підприємства, установи, театри. Київ став ще одним прикладом життєздатності українського народу до самостійного життя.

Ожило культурне життя, і Олена стає головою Спілки Українських Письменників. Починає редагувати літературний тижневик "Літаври". Олена кинулася у вир праці з усією своєю невичерпною енергією, зі запалом і ентузіазмом питомим її темпераментові.

Німці скоро доглянули у діяльності Олени самостійницькі тенденції. Спершу замкнули "Літаври", а далі почали добуватися до Спілки. Небезпека ставала очевидною і все більше загрозливою. 9-го лютого 1942 р. німецька поліція зробила засідку у приміщенні Клубу Спілки Письменників і арештувала всіх, хто туди приходив. Арештували Олену і Михайла Теліг. Через кілька днів їх обох розстріляли разом з поетом Ірлявським та ще чотирма націоналістами.

Олена могла б уникнути смерті, якби не прийшла до Клубу Спілки, але глибоке почуття обов'язку та лояльність до приятелів і співробітників не дозволили їй це зробити. Вона була вірною своїм ідеалам до кінця. Михайло міг був би уникнути смерті. Однак він стояв вірно при своїй дружині і згинув побіч неї від німецького пострілу.

Ця велика трагедія потрясла Києвом та цілою українською суспільністю. На жертвеннику батьківщини — нова жертва молодого і талановитого життя, життя поетки Олени Теліги.

Знімки з книжки "Прапори духа". Життя і творчість О. Теліги. Видавництво "СУРМА", 1947.

Бібліографія:

Олена Теліга — Збірник, ред. О. Жданович. Видання Українського Золотого Хреста, Нью-Йорк, 1977.

Наталія Полонська-Василенко: Видатні жінки України. Мюнхен. Союз Українок Канади, 1969.

Дмитро Донцов: Поетка вогненних меж. Торонто, 1953.

ЩО ЗГАДУЄМО В ЛЮТОМУ?

Лютий це переходовий місяць. Після гарячої підготовки до Різдвяних свят люди дуже часто падають духом. Якийсь неспокій охоплює людину й вона нетерпляче чекає на зміни, шукаючи їх в своєму оточенні, в природі, на праці. Дехто виривається із зимового клімату і шукає тепла і сонця вигріваючись по всяких калабанях, в морі й т.д.

Колись давніше, за народнім календарем вірили, що якраз 15-го лютого літо зустрічалось з зимою. Цей день називався "Стрітєння" або "Стріченєня". При цій зустрічі стара Зима й молоде Літо сперечаються між собою — кому йти, а кому вертатися? З погоди на Стрітєння ворожили, чи скоро прийде весна.

В лютому 1890 р. народилася Ольга Левицька Басараб. Вона була членом Пласту, Союзу Українок, але відома з того, що як член УВО вона була замучена в польській в'язниці у Львові вночі з 12-го на 13-го лютого 1924 р. Її смерть мала великий вплив на патріотичне виховання молодого українського покоління в Галичині. В одних споминах читаємо, що Ольжина могила була "рік-річно в час Зелених Свят збірним місцем української молоді, зокрема дівочої".*

В цьому році відзначаємо 130-ліття з дня народження Софії Ліндфорс Русової (18.11.1856 — 5.11.1940). Народилася на Чернігівщині у французько-шведській родині, але стала піонеркою українського жіночого руху. Серед багатьох громадських заслуг, С. Русової було заснування першого дитячого садочка у Києві (1871), який вона вела разом з сестрою.

21-го лютого згадуємо смерть письменниці Олени Теліги, яка була розстріляна разом з чоловіком Михайлом німцями 1942 р. в Києві.

22-го лютого 1894 р. створено в Шамокині, Пенсильванії Український Народний Союз, який до сьогодні відобрає велику роль у українській громаді в діаспорі.

25-го лютого 1871 р. народилася поетка й письменниця Лариса Петрівна Косач, по чоловікові Квітка, літературний псевдонім — Леся Українка.

26-го лютого відзначаємо 100-ліття з дня народження Юрія Нарбута (1886-1920) графіка й ректора Української академії мистецтв у Києві. Мистецтвознавці вважають, що Нарбут створив новий український шрифт й спричинився до розвитку нової української графіки.

На Україні в лютому 1963 р. відбулася на Київському університеті конференція в справах культури й мови. Спостерігачі життя українського народу уважають цю конференцію за збірний вияв руху опору проти советського режиму в Україні.

ОЛЕНА АНТОНІВ-КРАСІВСЬКА

Львів. У неділю 2-го лютого 1986 р. загинула лікарка Олена Антонів-Красівська, жінка довголітнього політичного в'язня і поета Зіновія Красівського.

Того вечора, вертаючись таксівою з залізничної станції, куди відпровадила доньку політв'язня Василя Лісового, попала в автомобільну катастрофу. Дехто вважає, що обставини її смерті були "загадково-підозрілі".

О. Антонів-Красівська народилася 17-го листопада 1937 р. в м. Бібрка. Після закінчення Львівського медичного інституту працювала лікаркою. Вийшла заміж і мала сина Тараса з Вячеславом Чорноволом, з яким пізніше розійшлася.

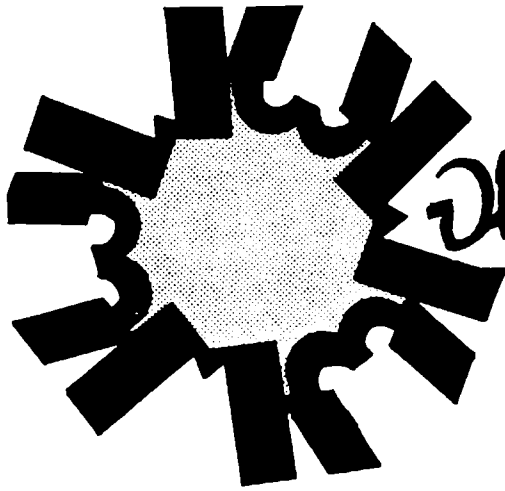
Щойно восени 1985 р. Олена і Зіновій поверну-

лися до Львова із заслання. Зіновій був висланий ще 1980 року до Тюменської області, куди й змушена була Олена виїхати в 1982 р.

Отак пригадує Надія Світлична Олену:

Олена Антонів не належала до жодної правозахисної організації чи групи, не виступала публічно на захист прав людини, не була ні під судом, ні під слідством. Проте вона керувалася в житті тими законами, які визначають поведінку людей, що їх, на відміну від обивателів чи кар'єристів, прийнято називати правозахисниками. Вона керувалася суворими вимогами правди і свого благородного сумління — і платила за це дуже дорого.

* Сірий Лев. "Незабуття Ольга Басараб" ред. Ірена Книш. Накладом ОУК ім. О. Басараб, 1976, Вінніпег.

КАЛЕНДАР СКОТ Жіночого Життя

УПОРЯДУВАЛА ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

США

Вашінгтон. Лікарська комісія перевела досліди на 31,604 новонароджених і ствердила, що навіть мала кількість алкоголю, яку вип'є жінка під час перших трьох місяців вагітності може вплинути на величину новонародженої дитини.

Вашінгтон. Згідно з статистичними даними зібраними урядом, вже другий рік під ряд кількість розводів у Америці зменшується. В 1983 році в Америці занотовано 1,158,000 розводів.

Дітройт. Від 29-го листопада до 15-го грудня в галерії ЕКО відбулась успішна виставка Христини Сеньків з Торонто. На виставці були картини мальовані для дітей, це "св. Миколай", "Ангел Хоронитель". Ця проста композиція промовляє до психіки дитини. Абстракти Х. Сеньків це кольорові лінії, якими вона хоче виявити своє почуття. Вона переходить у різні відтінки однієї барви немов у гамі.

Х. Сеньків народилась у Торонто, де і здобула мистецьку освіту. Вона мала індивідуальні виставки по різних містах, пише статті на мистецькі теми, активна в суспільному житті, пластунка та ілюстраторка пластового журналу "Юнак"

Дітройт. Подано статистику за 1985 рік, де показано, що жінки домінують, як "робоча сила". В 1985 році жінок працює 52,9 мільйонів, а чоловіків 51,9 мільйонів.

Міннеаполіс. Тут переведено першу операцію вщеплення штучного серця жінці. Пацієнткою є Мері Ланд, 40 років, яка була критично хвора на вірусову недугу серця. Штучне серце вщеплено тимчасово, аж поки можна буде перещепити їй людське серце.

Ненсі Реґен взяла участь у нараді дружин голів держав, які прибули до Нью-Йорку на ювілейну сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Ця нарада була присвячена проблемі наркотиків. Журналісти питали Н. Реґен, як вона буде говорити з Розалією Ортеґою, жінкою марксистського президента Нікараґуа. "На цій нараді ми не звертаємо уваги на різниці ідеології. Ми говоримо як жінки з жінками, як матері з матерями."

Елена Боннер, жінка академіка Андрея Сахарова, прибула до Бостону, де живуть її діти і мама. Перебуваючи короткий час в Італії, вона була на аудієнції у Папи Івана Павла II.

Марилін Лоден видала нову книжку під заголовком *Feminine Leadership* або як здобути успіх у "бізнесі" жінці серед чоловіків. Автор підкреслює важливість ролі жінки в гуманізованні місця праці протиставляючи в цьому типовий чоловічий підхід, а саме конкуренцію та кар'єризм. Вона твердить, що для жінок це приходить природньо, бо жінка вживаючи свої власні почування та емоції не робить децизії виключно на раціональній базі. Авторка радить жінкам бути собою, а не імітувати чоловіків, а чоловікам радить цю книжку прочитати.

Кейп Канаверал. 28-го січня 1986 р. пальним вибухом знищено літак-ракету Челенджер. У цьому трагічному випадку загинуло сім астронавтів — п'ять чоловіків і дві жінки. Між ними: Кріста Макауліфф 37-літня вчителька середньої школи в Конкорд, Нью-Гемшпір, і д-р Джудет Резник електричний інженер-спеціаліст, яка вже з 1978 р. була астронавтом.

У СТОЛІТНІ УРОДИНИ...

Ірена Домбчевська
*6.II.1886 — †5.VIII.1964

Представляючи постать Ірени Домбчевської, з дому Рибчук, приходять на думку слова дослідниці українського жіночого руху — д-р Марти Богачевської Хомях:

"Українки завжди звертали увагу на це, що треба зробити, а не з якої позиції підходити до справи". А далі: "Українки, виходячи зі світу, де одиниця була складовою частиною якоїсь клітини, дивилися на суспільне життя конкретно та дуже речево. Для них громада становила їхнє найближче довкілля, а не якусь абстрактну масу."
(Н.Ж. ч. 3/4 1984 р.)

На підставі нечисленних споминів в пресі та із слів родини, можна сказати, що такою українкою була Ірена Домбчевська.

Ірена від наймолодших літ разом з своїм батьком о. Григорієм Рибчуком — настоятелем з місцевості Домажир біля Львова — працювала по селах, що належали до батьківського деканату. Ірена маючи 23 роки була запрошена виступати з рефератом на конгресі товариства "Просвіта" з нагоди її 40-ліття. Говорячи про виховування дітей, зокрема сільських,

вона подала різні вказівки й методику. Звернулася вона до українських жінок заохочуючи їх до праці. Для усвідомлення сільського жіноцтва пропонувала засновувати по селах окремі жіночі товариства, а в читальнях влаштовувати сходи для обговорення справ, що стосуються жіноцтва. Тому радила видавати книжки, чим на її думку "може зайнятися т-во "Просвіта" або спеціально засноване жіноче товариство у Львові".

"Хто ще із живих Усусусів (Українських Січових Стрільців) не пам'ятає вродливої, рухливої, відзивної на кожний поклик, завжди готової до помочі управительки стрілецької лікарні при вулиці Скарбка у Львові?" згадував колишній січовий стрілець про Ірену Домбчевську.*

В тім захисті проводив останні дні свого життя хворий, безпорадний Іван Франко. Щоб облегшити страждання останніх днів життя поета, Ірена Домбчевська не жаліла ні сил ні труду.

Ірена вийшла заміж за адвоката Романа Домбчевського. Молоде подружжя приїхало до Миколаєва над Дністром. Про їхню працю в тому місті пише донька Христя Навроцька: "Тоді в Миколаєві не було дому читальні "Просвіти". Мої батьки взялися інтенсивно до придбання грошей на його закуп. Збирали гроші, влаштовували концерти, забави. Навіть на подвір'ю була гойданка, за яку брали 10 грошів і в цей спосіб збирали гроші на сплату дому."

І. Домбчевська в своєму мешканні заклала бібліотеку для дітей і молоді й по школі приходили діти туди позичати книжки.

В 1928 році Домбчевські переїхали до Стрия, де Ірена включилася в працю Союзу Українок. Протягом кількох років вона була головою відділу в Стрії. Майже кожної неділі їздила на села, організуючи "кружки" Союзу Українок, згодом їздила від Повітового Союзу Кооперативи.

Від імені Союзу Українок зорганізувала курс дитячої ритмики, Свято Матері та в 1935 р. "Показ народної ноші і обрядів", з допомогою Романа Петріни. (Про цей показ була стаття в "Жінці" за грудень 1935 р.)

Переїхавши до Львова у 1935 р. працювала вона в Сільським Господарі, потім в Центросоюзі де влаштовувала курси організаторок.

"Не раз ми вже спали а ти сиділа дописуючи до "Господарсько-Кооперативного журналу", "Нової Хати", "Жіночої Долі" — пише сестра І. Домбчевської. "Не раз ти верталася дохати з поїздок змучена, забо-

* В 1954 р. вручено Ірені Домбчевській пропам'ятну відзнаку Галицької Армії за працю у Захисті Січових Стрільців при Народній Лічниці у Львові. Від 1915 до 1917 опікувались захистом Ірена Домбчевська і Олена Косович.
Закінчення на ст. 35

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРІМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

Марія Савчак

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

В неділю, 16-го лютого 1986 р. закрито в Українському Музеї виставку "Історія Української Іміграції — збереження культурної спадщини". Після трьох-річних збирань фотографій, їх досліджувачів та описів, у травні 1984 р. відкрито цю небуденну виставку. Виставку організувала директор УМ Марія Шуст, її куратором був д-р Мирон Куропась, а фотографії для виставки приготувала архівар УМ Христина Певна. Мистецьке оформлення — Зенона Фецака, який є мистецьким директором філядельфійського музею "Порт оф Гісторі Мюзіум".

Виставка "Української Іміграції" мала на меті віддати пошану піонерам, які прибули до Америки під кінець 19-го та на початку 20-го століть. Виставка нараховувала понад 300 фотографій, були теж книжки, брошури, документи, відзнаки — матеріали, які дають перегляд праці 4-ох хвиль української іміграції до Америки.

Для виставки приготовлений 100-сторінковий каталог, який включає приблизно 300 фотографій. Текст до нього написав д-р Мирон Куропась. Каталог є видано окремо українською та англійською мовами.

* * *

В суботу, 8-го березня 1986 р. відкривається в Українському Музеї щорічна виставка писанок з колекції Музею, яка нараховує понад 500 писанок.

У зв'язку з виставкою, заплановано в Українському Музеї лекції писання писанок для дітей і дорослих. Вчитимуть досвідчені писанкарки.

* * *

Нью-Йоркський Метрополітальний Музей влаштує в березні 1986 р. серію семінарів. 3-го березня ц.р. семінар на тему забезпечення музейних збірок відбудеться в Українському Музеї.

Марта Богачевська-Хомяк

65-ЛІТТЯ ЖІНОЧОГО БЮРА

Вашінгтон. В середу й четвер, 20-го й 21-го листопада 1985 р. відбулась конференція присвячена святкуванню 65-ої річниці Жіночого Бюра в Департаменті Праці. Це бюро, яке очолює д-р Леонора Кол-Олександр займається справами праці жінок. Ціллю бюро є простежувати умови та можливості праці жінок США. Від своїх початків це бюро присвячувало багато уваги імігрантам, бо серед них є більша пропорція жінок, які працюють, ніж серед загального населення США.

На святкуваннях, (що включали в додатку до Конференції, прийняття на Конгресі) представником Національної Ради Жінок США була заступниця голови СУА, д-р Марта Богачевська-Хомяк. У Конференції взяло участь понад 600 осіб, серед них майор Вашингтону, Маріан Бері. Промовцем на полуденку був Секретар Праці Віліям Е. Брак. Бюро приготувало фільм про свою діяльність, яка дає добре віддзеркалення суспільної історії США. Відбулись також шість студійних сесій, присвячених справам

праці жінок, рівноправності, світової економії, впливу технології на заробіткову працю жінок, освіти та економічної нужди.

Хоч жінки здобули значні успіхи за останніх 50 років, все ж таки вони досі заробляють пересічно 35% менше, як чоловіки. "Пересічна" сім'я досі вважається батько, який є головним хлібодавцем, та дружина, яка опікується двома дітьми. Така сім'я, одначе, сьогодні віддзеркалює запевне шість відсотків населення в США. Деякі учасники Конференції виявили зацікавлення працею СУА та її традицією підтримки прав працюючих жінок. Зрештою, в дискусіях вірно підкреслювано, що всі жінки працюють. Деякі, одначе, заробляють більше грошей, як другі.

В дискусіях також виринули пропозиції тіснішої співпраці між поодинокими жіночими організаціями. Це особливо потрібне серед етнічних товариств жінок усіх рас. Д-р Олександр брала участь у Конференції ОН в Найробі, і живо цікавилася багатогранністю жіночого руху.

НЕВРОЗИ У ПОДРУЖЖІ

Чи нервові прояви у заміжніх жінок є симптом емоційної недуги, чи це наслідки, так би мовити, споконвічного пригнічення жінки, заподіяного подружжям?

Таке питання ставиться не лише однодумцями радикального психіатра Тома Саса (Sasz), які вірять, що взагалі всі емоційні та умові недуги є наслідок жорстокості суспільства, якому потрібно жертв і яке своєю системою вимог може довести людей до божевілля. Такі погляди вже не мають багато прихильників, як мали колись в 60-их роках. Однак, феміністки далі серйозно розглядають питання такого роду. Вони хочуть визначити причину справжніх невротичних недуг.

Добрим прикладом може служити стаття¹ д-ра Александри Симондс (Alexandra Symonds) лікарки-психіатра й психоаналітика з Американського Інституту Психоаналізи (Карен Горней Інститут), феміністки, відомої на Сході Америки своєю суспільно-науковою і публіцистичною діяльністю. Під час інтерв'ю вона розказувала про відгук жіноцтва на її теорію. Її стаття зазнала різкої критики феміністок, відбиваючи різницю поглядів між жінками. Вони навіть саму назву статті "Проголошення залежності жінки" (Women's Declaration of Dependence) вважають образливою.

Матеріалом цієї статті є клінічні спостереження про неврозу залежності (стара назва: *мазохізм*), якою жінки, описані в статті, захворіли, коли вийшли заміж. Вони стали уникати якогонебудь самостійного рішення, лишаючи їх своїм чоловікам. Одні стали боятися їздити автoм, а згодом і зовсім втратили цю вмiльсть. Інші зробилися пригнобленими й недбайливими в одязі. В інших з'явилися симптоми фобії: вони страхалися їздити потягами, автобусами, користуватися літаками. Цікаво, що перед одруженням всі ці жінки були цілком самостійні й компетентні в своїй праці, добре заробляли, часто подорожували. Під час лікування виявилось, що ці жінки вирости у неспокійних і незлагоджених родинах, обставини яких змусили їх "вирости якнайшвидше".

Змалку вони звикли "бути дорослими", давати самі собі раду. Всякі бажання опертис на когось іншого вони придушували замість того, щоб розвинути нормальне вміння співпрацювати з людьми. Через це у них виробилися елементи скрайності — їм хотілося бути у всьому самостійними, або цілковито від когось залежними.

¹ Стаття ця стала джерелом відомого "best seller" *The Cinderella Syndrome* — Collette Dowling.

Одна з таких жінок, перед одруженням була медсестрою — завідувала великим відділом і була навіть знана з "твердої руки", після шлюбу стала відчувати, що навіть просте зауваження чоловікові — це недобра річ і цього ніколи не робила. Прийшло до того, що вона не сказала ані слова, коли її чоловік — любитель авт, раптом перетворив їхню вітальню на механічну майстерню і вона не могла навіть приймати гостей. Як вияв свого незадоволення, у неї з'явилася вразливість до машинної олії і взагалі вона не могла заходити до вітальні. Чоловіка це зовсім не стурбувало, він, мабуть вважав, що все гаразд, жінці не потрібна вітальня, бо вона перестала любити гостей.

Інша жінка плакала від почуття самоти, бачачи, як чоловік цілими вечорами сидить зі слухавками на вухах, одначе, не сказала йому ні слова.

Одні критики, твердить д-р Симондс, вважали, що такі жінки ніколи не вийшли б за своїх чоловіків — диваків, коли б суспільство не надавало чоловікам такого перебільшеного значення. На їхню думку, ці жінки мали початки неврозів, які б не розвинулися, якби не таке подружжя.

Інші критики, а саме ті, що не вірили в умові недуги, пояснювали їх подружньою тиранією. У відповідь цим критикам можна сказати, що в такому невротичному поєднанні залежної особи із садистичним або відчуженим (схізоїдним) чоловіком, нема переможців і переможених, а є лише жертви. Партнерів залежної людини також нелегко: патологічна залежність нагромаджує лють, яка виходить нагору різними неприємними проявами.

Слід сказати, патологічна залежність це невроза не притаманна статі (*sex-linked*). Нею хворіють чоловіки так часто, як і жінки. Різниця лише в тому, що в нашому суспільстві "не личить" чоловікові показати залежність, отже він її приховує.

Очевидно, жінки, згадані в статті, мали якусь емоційну проблему, — назвемо її невротичною чи ні. Адже перед подружжям вони поводитися зовсім нормально. Тому самозрозуміле, що шлюбне життя діяло на їхній емоційний стан здоров'я. Як бачимо, на душевний стан деяких заміжніх жінок впливає суспільство, бож і подружжя це своєрідна суспільна установа. Проте характер цього впливу не такий, як його уявляли критики д-р Симондс.

Подружжя у традиційній формі зчаста призводить до суспільної маєткової нерівності у взаєминах людей, тим часом гармонійність родини буває тоді, коли вона побудована на рівності.

Це парадокс і конфлікт, з яким тисячі поколінь переважно давали собі раду саме тим, що в атмос-

фері доброзичливості й любові чоловік і жінка робили те, що кожна особа могла робити найбільш ефективно, беручи під увагу дані обставини. Оцінюючи взаємно свою працю така пара має підстави втішатися емоційною рівністю тому, що шанує одне одного в рівній мірі. Тим часом для деяких людей суспільна нерівність у подружжі створює певні невротичні явища. Патологічно-залежна жінка була змушена до такого подружжя, де її соціальна залежність була б конкретною дійсністю. Таким чином вона підкорилася б садистичному або і "відчуженому чоловікові", якому приємно експлуатувати іншу людину, що слухатиме його наказів. Обидва вони щораз більше поглиблювали б свої неврози.

Суспільство не турбує питання, чому виникли такі невротичні подружжя, навпаки, воно навіть покриває, маскує від'ємні риси таких подруж. Тобто, невротична медсестра, яка не заборонила чоловікові перетворити вітальню у майстерню, буде вважатися лише дещо старомодною вікторянською жінкою, а її

дивак-чоловік нормальним, бо ж він нічого не робить, на що б його жінка скаржилася. Такі ж речі, заповідані комусь іншому поза подружжям, вважалися б високо невротичними.

Подружні неврози це такі недуги, які розвиваються протягом довгого часу у людей, що перед цим не мали, як виглядало, жадних проблем. Різні за формою — часом це фобії, часом пригноблення, різні роди неврозів — ці хвороби мають одну спільну рису, а саме; їх розвиток замаскований суспільними обставинами. Через те вони могли розвиватися цілком вільно, не звертаючи на себе увагу. Натомість це було б неможливим, якщо б ці жінки, а також в деяких випадках їхні чоловіки, були неодружені. Хто-небудь порадив би їм краще дістати лікарські поради. Це, на превеликий жаль, є самотність, що може допомогти неврозам у подружжі.

Хоча форми, в яких вони врешті виявляються: фобії, важкі пригноблення, навіть самовбивчі думки є здебільша хронічними, за давніми, проте лікуються звичайно непогано.

ЛЮДМИЛА ЗІЛИНСЬКА

НІМА ЛЮБОВ

Дорога поїздом була того дня незвично нудна. Два дідки, які зустрілися по тридцяти роках, перелічували, кого з товаришів вони пережили, коло вікна напроти мене хропів зі смаком і витривалістю товстяк.

Нежданно, на одній з наступних станцій присіло ще двоє глухоміних. Молоденькі і багатомовні, хоч договорювались тільки очима.

І як вони вміли ними говорити! Їм світила з очей і кричала до всіх їх перша любов. І ніби без слів почули її всі. Товстяк посопував носом тихше, навіть соромливо, а дідки кинули рахувати мертвих і почали перелічувати своїх колишніх милих.

Мені в купе нараз здалося сонця багато. Напевне німий зробив своїй дівчині золоті віжки і вона тепер тихо тягнула за нами сонце.

Я не позаздрила німій золотих віжок. Вже давно навчилася бігати за сонцем. Не тяжко, привикнеш. І коли воно тобі зовсім не світить, можна пустити на небо своє маленьке.

Я не позаздрила німій, що вміє говорити очима і те, що не вимовиш словами. Я давно вже навчилася так говорити.

Але я зреклась би слуху, зважилась би і голосу позбутись, якби мені милий навчився читати з очей.

КАРА

Вже в старому Сумері, перед чотирма тисячами років записали у глину каральні закони.

Коли людина людині ногу відтяла, заплатила десять шекелів срібла. Коли людина людині ніс відрізала, заплатила дві третини міни срібла.

Але й тоді не вміли карати всі провини. Забули написати, як покарати людину, що другій відняла серце і не повернула назад.

Таку кару мусила придумати богиня.

Сумерську богиню Інану покохав смертний. Звичайний селянин. Коли спала, втомлена земною мандрівкою, в траві, взяв їй, сплячій, серце і втік.

Інана прокинулась без серця і марно шукала смертному кару в глиняних дошках. Тоді зробила себе суддею і помстилась йому нечуваною карою.

Як таки людина зважилась любити богиню?

Розгнівана й непримиренна, Інана змінила всю воду в Сумері у кров.

Ця кара, мабуть, сподобалась Єгові і він покарав нею колись фараона за непослух. За те, що не звільнив ізраїльтян з неволі, змінив йому Єгова воду в Єгипті у кров.

Як таки не послухати божого наказу?

За які ж провини і які ж боги карають людину тепер?

Смертний вже, здається, не кохаються в богинях, і фараони не дістають вже божих наказів. За які ж провини і від яких богів людина часом покарана ще суворіше? Чому їй боги міняють теплу кров у воду? Подаси такій людині руку на дружбу, і тобі нараз холодно стане.

(Л. Зілинська українка з Чехословаччини, що писала у журналі "Дукля". "З пташиного збірника" це перша її книжечка українською мовою.)

Вісті з Централі

Екзекутива СУА подбала про передрук статуту, який включає зміни, схвалені на XX Конвенції. Округам переслано статuti для всіх їхніх відділів. Голови окружних управ повинні подбати, щоб кожний відділ одержав стільки примірників статуту, скільки має членок. Відділи далекого віддалення одержать статут безпосередньо. Ціна одного примірника 2.00 дол., однак, коли членка не може заплатити, повинна дістати статут безплатно.

Конференція голів окружних управ відбудеться 17-го й 18-го ТРАВНЯ 1986 р. в Нью-Йорку в домівці СУА. Тоді теж матиме перше засідання Номінаційна Комісія XXI Конвенції СУА, що відбудеться в травні 1987 р. в Клівденді.

ОБІЖНИКИ:

Голови відділів СУА одержали обіжник від Ірени Куровицької, вільної членки Екзекутиви СУА для справ вільного членства відносно посилення акції приєднання вільних членок СУА. Їм переслано також взір листа, якого вони повинні вислати як запрошення стати вільною членкою, а також коротку дефініцію, що таке Союз Українок Америки.

Головам оркужних управ переслано звітні листки разом із супровідними інструкціями, як їх виповняти. Реченець надіслання цих звітних листків є 15-го квітня 1986 р.

Тому що, зближається час окружних з'їздів, до обіжника був доданий зразок порядку нарад окружного з'їзду, якого треба придержуватися.

Голови окружних управ повинні подбати, щоб був приготовлений короткий звіт з перебігу окружного з'їзду, який буде поміщений на сторінках "Нашого Життя".

В 1985 РОЦІ СУА ВИПЛАТИВ ЧЕРЕЗ СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ 530 СТИПЕНДІЙ НА СУМУ 95,045.00 ДОЛ.

Завдяки щедрим спонсорам та жертводавцям із США, Канади та Австралії, які впустили свої пожертви до Стипендійного Фонду СУА, ми могли переслати стипендії потребуючим українським учням та студентам в Південній Америці та Європі. Стипендійна акція СУА допомогла п'ятсоттридцятьом стипендіантам закінчити успішно шкільний рік.

Вислано до	Кількість стипендій	Суми
Бразилії	444	82,475.00 дол.
Аргентини, Парагваю	47	6,500.00 дол.
Європи	39	6,070.00 дол.
Разом:		95,045.00 дол.

В 1985 році більше як половина стипендіантів були середньо-шкільники, а на вищих студіях в таких галузях: педагогіка, інженерія, філософія, теологія, агрономія, медицина, дентистика, право, мистецтво, журналістика, бухгалтерія, адміністрація, медсестерство тощо. Маємо дві учительки, котрі саме тепер працюють над магістеркою в українській мові і мають надію здобути докторат. Допомагаємо у фахових школах шиття, машинопису, ковальства і т.д. Усі наші стипендіанти є високо рекомендовані

особами, з котрими вже роками маємо контакт. Бувши у Бразилії та Аргентині я мала нагоду особисто заізнатись з ними та обговорити підстави рекомендацій. Більшість наших стипендіатів це діти села — колоній. Передбачаємо багато нових прохань в 1986 році, бо восьмимісячна посуха у Бразилії, так як і попередні повені, знов найбільше відіб'ються на наших бідних селянах. Перші жнива сонце спалило, а другий засів, не дало зробити. За інформаціями про Стипендійну Акцію СУА, а саме: як Ви могли б стати спонсором та Вашу пожертву відтягнути від податків, просимо звертатися до референтки стипендій СУА на таку адресу:

UNWLA INC. SCHOLARSHIP PROGRAM
 c/o Mrs. Anna Krawczuk
 18 Telegraph Hill Road
 Holmdel, New Jersey 07733

Анна Кравчук,
 референтка стипендій СУА

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ
 з призначенням на працю організації та забезпечення її майбутнього.

В МІСЯЦІ СІЧНІ 1986 р. ВПЛИНУЛО:

19-ий Відділ СУА, Трентон, Н.Дж.	250.00 дол.
15-ий Відділ СУА, Стемфорд, Кон.	100.00 дол.
31-ий Відділ СУА, Вискансин, Дел.	100.00 дол.
59-ий Відділ СУА, Балтімор, Мд.	100.00 дол.
86-ий Відділ СУА, Ньюарк, Н.Дж.	100.00 дол.
Марія Томоруг, Кренфорд, Н.Дж.	180.00 дол.
Ірена Лончина, Стерлінг Гайтс, Міч.	50.00 дол.

ЗБІРКОВІ ЛИСТИ ВІДДІЛІВ СУА:

86-ий Відділ СУА, Ньюарк, Н.Дж.	400.00 дол.
21-ий Відділ СУА, Бруклін, Н.Й.	130.00 дол.
68-ий Відділ СУА, Сиракуз, Н.Й.	105.00 дол.
64-ий Відділ СУА, Нью-Йорк, Н.Й.	25.00 дол.
У рубриці "Замість квітів", подяк, побажань	15.00 дол.

Разом: 1,555.00 дол.
 Досі вплинуло: 66,091.00 дол.
Разом: 67,646.00 дол.

100 %

ПЕРЕДПЛАТА "НАШОГО ЖИТТЯ"

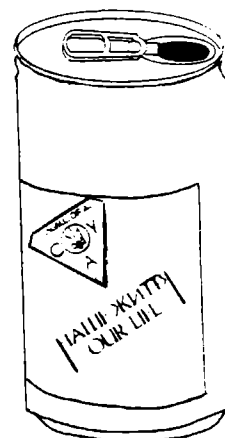
З признанням відмічуємо відділи, які мають 100-відсоткову передплату або ввели платок на Пресовий Фонд замість передплат (повністю або частинно*) за 1985 р.

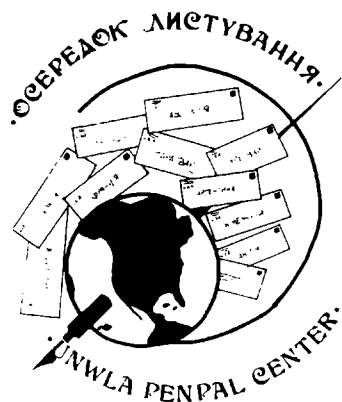
ОКРУГА	ВІДДІЛ
Нова Англія	93*
Нью Джерзі	28, 61, 65, 70*, 75, 86, 92*
Нью-Йорк	1, 21, 62, 64, 82, 83, 89, 119
Огайо	7, 33, 60, 69*
Південний Нью-Йорк	47, 57, 99
Філадельфії	10*, 19, 43, 48, 67, 91
Чікаго	31, 102*
Відділи далекого віддалення:	38*, 117

ПРАКТИЧНА ПОРАДА

Під час засідання Головної Управи СУА учасниці довго пригадували над тим, як можна практично допомогти відділам у збиранні членських вкладок і передплати "Нашого Життя". З цих розмов вилетіла цікава ідея скарбнички СУА Александри Кіршак. З першого погляду може здаватися дещо смішною або занадто простою.

Порада така: кожна членка повинна придбати з содової води бляшану банку, до якої можна вкидати 10 центів кожного дня. Протягом року можна дуже легко зібрати 36.50 дол., щоб заплатити за членську вкладку разом з передплатою журналу СУА, та ще дати на якусь ціль нашої організації.

"КУТОК ЛИСТУВАННЯ"

Осередок Листування знову запрошує Вас до участі. Станьте "друзями пера" та запізнайтеся листовно з українцями розселеними по всіх континентах! Відвідавши Бразилію та Аргентину восени 1985 року мала я нагоду запізнатись ближче з деякими членами нашого осередку. Розпитували вони мене про своїх товаришів пера, з котрими вони листуються. Мусіла їм пояснювати, що я особисто усіх не знаю, а тільки пересилаю зацікавленим особам адреси. Раділа я, що вони листуються вже стільки років зі своїми друзями.

Цього року наспіли листи зацікавлених осіб. Деякі з них це емерити, самотні та хворі, котрим навіть тяжко писати листи, але одержували б їх радо. Віримо, що між нашими читачами знайшлися б охочі які карточкою, листом чи навіть телефоном розрадили б життя самотньої людини. Між ними напевно більше таких є осіб похилого віку, для яких лист був би їхньою єдиною розрадою. Отже пишть листи до нашого осередку!

УРИВКИ З ЛИСТІВ:

1/86...*може за Вашою допомогою зміниться моє життя. Живу сама, виховую двоє малих дівчат, одній три роки, другій 8 місяців. Ще не встигла я вийти заміж, а вже залишилася сама. Виховалася я між чужими і сама навчилася рідної мови. Дуже люблю все що наше. Може схоче хтось нас усіх трьох. Живу в Польщі.*

2/86...*Знова звертаюся до Вас, бо бажаю нав'язати контакт із українками — з Америки, Канади чи Європи. Завдяки Вам листуюсь із трьома милими українками, бажаю познайомитись ще з іншими. Люблю все українське, а спеціально музику та народне мистецтво. Живу з мужем та донькою в Австралії.*

3/86...*здивуєтесь, що я до Вас пишу о поміч коли мені вже понад 60 літ. Я дуже здорова та виглядаю на 55! Вдовою виховала сина, доховалась внуків, а тепер сама. Дуже люблю порядок, чистоту, а також спокійне життя. Може б знайшовся друг життя для мене. Живу в Польщі.*

До Осередку Листування СУА

Дата:

c/o Mrs. Anna Krawczuk
18 Telegraph Hill Rd.
Holmdel, New Jersey 07733
USA

Я зацікавлена/ий листуванням і подаю дані для його започаткування:

- 1) Ім'я і прізвище /латинкою/ _____
- 2) Адреса /латинкою/ _____
- 3) Вік /приблизно/ _____
- 4) Професія або заняття _____
- 5) Зацікавлення _____
- 6) Кляса /рік і факультет якщо студент/, учень _____
- 7) Можу писати мовами: _____
- 8) Бажаю листуватися з _____
- 9) Можна подати моє ім'я у бюлетені так ні

Підпис _____

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLIII

FEBRUARY 1986

Marta Baczynsky

LESYA UKRAINKA

(1871—1913)

February is the birth month of one of the giants of Ukrainian literature — Lesya Ukrainka. A tragic figure in the annals of literary history because of her ill health, she concentrated the strength of her convictions into her talent and what we have today is a heritage of poetic masterpieces, innovative, imaginative, beautiful, tender, strong and full of hope.

Lesya Ukrainka was a name penned by writer Olha Kosach for her daughter Larysa, who showed promise as a poet. The name in translation means "Lesya, the Ukrainian," and very apropos because at the core of Lesya's creative work is her love of Ukraine - her native land and its people.

As a writer, Lesya Ukrainka was an innovator. Perhaps because of circumstances or perhaps by fate, the poetess diverted from the traditional mode of writing

and drew her inspiration from the ancient works of the Greeks and Romans and from classical and contemporary European literature. The analogies in her works are very apparent and apply to the situations, political and social, prevalent in Ukraine during her time. Practically every major work she has written deals with the problem of enslavement and the struggle for freedom and self-expression.

Lesya Ukrainka's illness, tuberculosis, was her prison and the bane of her existence. It also opened the world to her. In seeking places of recuperation and medical aid, Lesya traveled all over Europe and to such exotic countries as Egypt. Her travels only enhanced the spirit of universality of her work making her not only valuable to her own people but as a first rate contender in the ranks of world class literary figures.

"CONTRA SPEM SPERO"

Hence, dark thoughts! Away, ye autumn mists!
Golden spring is here, she's here today!
Should my days of youth be spent in woe,
Drearly and sadly pass away?

Nay, through all my tears, I still will smile,
Sing my songs though troubles round me loom:
Hopeless, still hope on against all odds,
I will live! Away, ye thoughts of gloom!

On this hard and ingrate soil I'll sow
Flowers that shall bloom with colors rare:
Flowers will I plant where frost doth reign,
Water them with many a bitter tear.

Yes, through all my tears I still will smile,
Sing my songs though troubles round me loom;
Hopeless, still hope on against all odds,
I will live! Away, ye thoughts of gloom!

And these burning tears will soften then
All that ground so crusted, chill, malign,
Flowers, then perhaps, will bloom and bring
Joyous spring e'en to this heart of mine.

Though the mountain side be rough and steep,
Onward will I bear the ponderous stone:
Struggling upwards 'neath the crushing load,
Still will I my joyous song intone.

Through the long, dark night inscurtable
Never will I close my wearied eyes,
Searching ever for that guiding star —
Radiant empress of the midnight skies.

Lesya Ukrainka
(translation by Percival Cundy)

A FORMER SPRING

The spring came lovely, prodigal and sweet,
All bathed in brilliant light and strewing flowers;
She swiftly flew, and after her there came
A swarm of birds who piped with all their powers.

New life had come and all things had a voice:
The greenwood rustled in a joyous mood,
In all there was a song, a smile, or ringing tone,
But I lay sick and weak, in solitude.

I lay and thought. "The spring has come for all;
For everyone she has a gift to bring;
But yet for me alone she has no gift,
I am forgotten by the jocund spring."

Nay, spring did not forget! An apple tree
Tapped with its branches on my window pane;
The tender green leaves flashed before my eyes,
The snowy blossoms dropped like falling rain.

Then in my narrow chamber came a breeze,
Which sang to me of spring's broad, free domain,
And with it came the music of the birds,
While all the forest echoed its refrain.

My soul can nevermore forget the gift
Which lovely spring brought to me where I lay;
No other spring e'er was and e'er shall be
Like that which in my window bloomed that day.

Lesya Ukrainka
(translated by Percival Cundy)

V. Чебанук. *Lesya Ukrainka.*
В. Чебанук. *Леся Українка.*

THE LAST PIONEERS...

On January 28, 1986 Christa McAuliffe and Judith A. Resnik joined five of their male, fellow astronauts aboard the *Challenger* space shuttle in a "routine" mission. One minute and a half later their journey terminated in the worst tragedy of the American space program.

Weeks have passed since that day, which stunned the nation with its brutal quickness and mercilessness. The shock, hurt and sorrow has somewhat lessened for us who are not personally tied to this event. Yet, what emerges is a pride and wonder at the gutsiness, the raw courage and the power of conviction of these remarkable individuals.

Women are not new to the space program. In 1983 Dr. Sally K. Ride, the first American woman in space, paved the way for Judith Resnik who was in the program since 1978 and flew her first mission in 1984 aboard the maiden voyage of the shuttle *Discovery*. Dr. Resnik was an electrical engineer and a mission specialist aboard the *Challenger*.

Christa McAuliffe was the most unusual member of the *Challenger* team. Vivacious, enthusiastic and dedicated to her teaching profession, Mrs. McAuliffe was the winner of the nationwide competition to place the first private citizen aboard a space shuttle.

In her application essay to the National Aeronautics

and Space Administration, she said, "As a woman I have been envious of these men who could participate in the space program and who were encouraged to excel in the areas of math and science. I felt that women had indeed been left outside of one of the most exciting careers available."

Christa McAuliffe, mother of two small children, taught law, economics and American history in a high school in Concord, New Hampshire. She was also the initiator of a popular course in her school entitled "The American Woman." Mrs. McAuliffe, a popular and respected educator, was very much in touch with the people aspect of her career. This was reflected in the goals

she wished to achieve with her extraordinary venture into space. She said, "My perceptions as a non-astronaut would help complete and humanize the technology of the space age. Future historians would use my eyewitness accounts to help in their studies of the impact of the space age on the general population."

Christa, Judith and their teammates were part of an elite group — pioneers of the last frontier — space. Men and women, working together and dying together, in the never-ending quest of the human spirit to conquer the unconquerable, to see beyond the darkness. Their courage was forged from granite, their determination is tougher than steel.

RAISA MOROZ

DISSIDENT WOMEN:

The Wives of Political Prisoners

Conclusion

This is the conclusion of Raisa Moroz's address at the Second-Wreath Conference held in Edmonton, in October, 1985.

Minimal personal privacy is out of the question. The authorities may listen in, not only on private telephones but even to conversations in the home. In 1965, after the arrest of a number of Ukrainian intellectuals, their wives were confronted with entire conversations, conducted on the telephone or in private. The KGB officers sometimes recited them by heart, in an attempt to obtain the confessions they wanted: "you might as well confess to your anti-Soviet opinions, because we know all about them anyway!"

My telephone was disconnected on several occasions for six months at a time. At first, they thought up different excuses, but then, they told me the real reason: I was "passing on information abroad by telephone."

A political prisoner's wife is deprived of everything possible, including a place to live, an opportunity to work in her profession, and even her good name. KGB men are not ashamed to gossip during interrogations of political prisoners, making all sorts of insinuations about their wives and children.

They would send people, especially men, to follow the women and bait them. The KGB sent agents to try and seduce the wife. This is all part of the plan to demoralise the husbands and to discredit the wives of political prisoners in the eyes of society.³

Regular and non-personal meetings with the imprisoned husbands permitted by the law, usually turn into harassment and humiliation. The wife with her small children must overcome thousands of kilometers to get to this long-awaited meeting. Often she arrives only to discover that her husband's visiting privileges have been suspended.

Humiliating procedures before and after each personal visit destroy the anticipated joy of the meeting with the prisoner. The woman guard, who hardly could be called a human being, tells you to undress completely. She probes the seams of your clothes, feels your hair, peers into your mouth and forces you to squat for a body search.

Nevertheless, each woman is willing to submit to this humiliation for the sake of the joy in seeing her husband, son or brother.

It is the 4th year of imprisonment of Jurij Badzio, sentenced to 7 years of concentration camps and 5 years exile... -wrote Svitlana Kyrchenko in her "Open Letter" addressed to the Womens' World Organization. Over more than 3 years we were allowed only one personal visit (from 1-3 days in a prison "hotel") although according to the labour camp regulations the prisoner has the right to have such visits from his family every year.

Year in and year out, not even for one second, do our children have a chance to come close to their father, to touch his hand, to confide in him, to ask about his health, to tell him about themselves, without guards present.

Only once in six months are we permitted a short non-personal meeting; during this meeting we are separated by a huge table that stands in a dark room where we are watched over by three or even four guards, so that one forgets the most common words, the throat is parched and the tongue is stiffened with emotion..."

* Cited after "Zhinochyi Svit" no. 9, September 1983, p. 4

The situation of the family of a political exile sent to the remotest corners of the Soviet Union is not much better. Many women leave their own homes, running the risk of losing the right of returning to Ukraine. In the far Siberian wilderness they share with their exiled husbands shacks unsuitable for human habitation. Others, in order not to lose the right of returning to Ukraine, keep both homes. The woman's life becomes a continuous journey between Siberia and Ukraine — a long and exhausting journey. The lack of adequate transportation, bad roads, and the continuing stress of Soviet life only add to her hardships.

Liolia Svitlychna, the wife of the literary critic Ivan Svitlychnyi, spent five years beside her exiled husband, at the same time maintaining their living quarters in Kiev. When her husband was paralyzed by a stroke becoming gravely ill, she cared for him in the remote Altai region for a year and a half. Liolia, not healthy herself, was everything for her husband: nurse, mother, faithful wife. In 1974 while still in the concentration camp, before his exile, Ivan Svitlychnyi devoted a poem to his wife as if summing up her past and future experiences.

This is a free translation:

To me, you were everything you could have been:
You were Easter and everyday,
A guarantee of "we will survive",
You were the dew upon the rock,
And you were the rock itself, a hard corundum.
You were the cuckoo-bird and Lada,
Balm upon a wound, and power,
The one and only for everything and all.
And I do not know who else you will be,
When this spinning whirlpool of life carries us on in its vortex.

In recent years, the political atmosphere in the Soviet Union has deteriorated drastically. The government has begun enforcing a number of new regulations to completely stop the activities of dissidents and, to be sure, of their wives.

The repressions in Ukraine have become Mafia-like in character. Defamatory articles and denunciations, published in the newspapers, blackmail, intimidations, instances of beatings in the streets by "unidentified persons" in civilian dress and threats of rape have become frequent and routine. It is quite common for a wife of an imprisoned dissident to be taken off a train as she is heading to Moscow (where, from the authorities' point of view, she could 'pass information abroad'), subjected to a search for different reasons, kept for a while by the police, then put on the train and sent back home.

Most wives of political prisoners, especially those who actively defend their own rights and the rights of their husbands by writing petitions and appeals, get "warnings". This means that if they persist in their activity they may face criminal charges. Such "warnings" preceded the recent arrests of Raissa Rudenko and Olha Heyko.

The reactions of women in these circumstances is different depending upon their character and temperament, level of education and intelligence, inclination to conform, etc. Some of the women behave cautiously, avoiding direct confrontation with the regime. However, the regime's treatment of these women, is not much different. As long as you stick to your imprisoned husband you are treated as an outcast.

As a result, the wives of political prisoners, no matter who they are or where they live, feel a solidarity. Scattered throughout the Ukraine, they keep in contact and know each other very well. The KGB tries to destroy their friendship but without much success. For these women their solidarity is an important source of strength.

Another ray of sunshine in the darkness of their lives are friends — a rather tight-knit circle throughout the Soviet Union. "A friend in need is a friend indeed" — says the English proverb. Looking back at my past, full of bitter trials, I constantly recall my former friends. Never before had I sensed so clearly what the warmth of friendship means. I can never complain about my fate because it gave me the opportunity to meet such rare and brilliant people as Ivan Svitlychnyi — the late poet Vasyl Stus in Kiev, Andrey Sakharov and Liudmila Alekseeva in Moscow, Olena Antoniv and Vyacheslav Chornovil in Lviv. For to me friendship with such people changed my whole concept of life and its values.

Turning again to the behavior of the wives of Ukrainian political prisoners, I would like to focus on the women who without hesitation become the voices of their imprisoned husbands. In recent years their petitions, 'Open Letters' and appeals, have contributed substantially to the Ukrainian "Samvydav". Attracting the attention of the world to the desperate situation of Soviet political prisoners, to the ruthless behavior of camp administrators, to the arbitrariness of the KGB and to the totalitarian nature of the Soviet system.

Regretably, these petitions and appeals printed by various Ukrainian newspapers and journals, have not been compiled into a single volume, which might give an overview of the underground correspondence of these women. Some of these authors have created brilliant samples of publicism. The appeals of Svitlana Kyrychenko, for example, proved to be equal to the works of her imprisoned husband Jurij Badzio, the author of the sophisticated study of Ukrainian national politics in the U. S. S. R. (confiscated by the KGB).

In the case of Stefania Sichko, a woman with no academic education and the mother of three children, her "Samvydav" output exceeded that of her imprisoned husband and two sons.

In 1980, Iryna Zisels wrote that she carried the heavy burden of being the wife of a political prisoner for only three years. She expressed her deep admiration of those *"who for long years — 10, 15, 25 — with their faith and loyalty, warmth and care, gave support to their husbands — the finest sons of a country enclosed by*

barbed wire. Each day, year in and year out you, my sisters, hide your tears from your children. You become lawyers and publicists, writing declarations and complaints, protests and petitions. You must know how to find joy in each single day, in every line of [your husband's] letter, in the smile of [your] child, in order not to become embittered"

Sometime in the future, should fortune smile on Ukraine, and her offspring set about to write the truthful account of the Ukrainian people and martyrology of her best sons, the names of these courageous women, the wives of political prisoners cannot be forgotten.

With their husbands shoulder to shoulder they tra-

veled the painful road, enduring excruciating tests, to win a better destiny for their nation.

References

¹Georges Marchais, Secretary-General of the French Communist party.

²Russian historian Andrey Amalrik is the author of *Will the Soviet Union Survive Until 1984?* He was twice sentenced to three year terms (1970, 1973), subsequently put under pressure to emigrate abroad and in June, 1976 received his exit visa. He died in 1983, in a car accident.

³See also "The Outer Zone" by Tatyana Plushch (Zhitnikova) in Leonid Plushch's *History's Carnival*. p. 351-354.

ABOUT WOMEN

The healing hand....

"Women Doctors in America: 1835-1920" is an interesting and unusual exhibition at the New York Academy of Medicine, 2 East 103rd Street in New York City. The idea for the exhibit came about when Ruth J. Abram, former director of the Women's Action Alliance, was looking for a "female professional role model" and quite by accident discovered a 19th century woman doctor in her own family. Her enthusiasm prompted further research for an exhibition of a distinctive period in the history of American women.

Because women were refused admission to existing medical schools, they formed their own, numbering 19, which were in operation until the end of the century. As graduate doctors, women did not have automatic entrance into male-dominated organizations or medical institutions, therefore they established their own — clinics, hospitals, medical societies.

Although discrimination against women was rampant on every level, women doctors or "lady physicians", as they were called were, very successful professionally. The prevailing attitude was that women were better nurturers than men and able to heal better. Women of that era were more inclined to consult a woman doctor rather than a man. Also, a woman doctor could work out of her own home, thereby combining her career with her duties as wife and mother.

At the beginning of the 85-year period encompassed by the exhibition, there were no women doctors, but by the 1900's there were more than 7,000. However, this increase in female physicians did not continue into the 20th century. Historians cite many reasons for this decline, the primary one being the change in medicine from a healing art to a more scientific approach. In the wake of this change women turned to nursing and social work in order not to lose the "humanitarian" aspect of their professions.

Women's Movement — *where is it?*

Betty Friedan a pioneer in the women's movement in America wrote an article in the New York Times Magazine (11-3-85) bemoaning the stagnation of the movement. She does not feel it is finished nor that it failed, but she believes it is in trouble.

"I see as symptoms of the paralysis the impotence in the face of the fundamentalist backlash; the wasting of energy in internal power struggles when no real issues are at stake the nostalgic harking back to old rhetoric, old ideas, old modes of action instead of confronting new threats and new problems with new thinking; the failure to mobilize the young generation who take for granted the rights we won and who do not defend these rights....; and the preoccupation with pornography and other sexual diversions that do not affect most women's lives. ... unwillingness to deal with the complex realities of female survival in male-modeled careers, with the new illusions of having it all in marriage and equality in divorce, and with the basic causes of the grim feminization of poverty."

Furthermore Ms. Friedan applauds the strides made by women in the Third World and feels that they, not American women, are forerunners in the modern women's liberation movement. So as not to let the movement wane in the United States, Ms. Friedan suggests that a new round of consciousness-raising be initiated

for the younger generation; new professional networks and old established volunteer organizations must be mobilized to save women's rights; the problem of poverty must be put before the problem of pornography; the myth of equality in divorce must be dispelled; the differences between men and women must be reaffirmed, but men and women must work together to iron out their problems; the fight for real political power must continue.

Election bickering — *Philippine style*

The election campaign between incumbent President Ferdinand E. Marcos of the Philippines and his opponent, Mrs. Corazon C. Aquino, has been hot and heavy from the start. Now Imelda Marcos joined the battle, calling her husband's opponent "a complete opposite of what a woman should be." Mr. Marcos himself accused Mrs. Aquino of a lack of femininity, while she said he was not manly. When asked what is an ideal woman, the Philippine president replied: "someone gentle, who does not challenge a man, but who keeps her criticisms to herself and teaches her husband only in the bedroom."

Explosion at PEN

The 48th International PEN Congress had to face reality with a "kick in the seat of its pants" when a women's caucus criticized the "underrepresentation of women" in the panels. The congress, held in New York City in January 1986 witnessed a near rebellion by a group of women, about 200 of them, who protested the exclusion of women from the heart of the congress. There were only 7 women out of 53 honored guests and 16 women out of 117 panelists.

The formal protest statement read: "We are outraged at PEN's failure to invite more women writers from all parts of the world to be panelists, readers, and moderators at this conference discussing imagination and the State. There are many women writers of international status from the U. S. and abroad who could have spoken to the issues which were addressed by the panel."

Author Norman Mailer, president of American PEN did acknowledge that there was an imbalance of men to women at the meeting. But when it came to the honorees, well this is what Mr. Mailer said, "There are more men who are deeply interested in intellectual matters than women."

UNWLA SCHOLARSHIP PROGRAM Update

Thanks to the donations of our generous benefactors in the USA, Canada and Australia, the UNWLA Scholarship Fund was able to forward assistance to needy Ukrainian students in South America and Europe. Your contributions enabled 530 students to complete yet another school year.

Students in	Number of stipends	Amounts
Brazil	444	\$82,475.00
Argentina/Paraguay	47	6,500.00
Europe	39	6,070.00
Total		\$95,045.00

Over one-half of the scholarship recipients were in grades 5 to 12, most of them lived in dormitories during the school year. Others were students of various colleges and universities majoring in: teaching, theology, philosophy, agronomy, engineering, medicine, dentistry, law, art, journalism, accounting, administration,

computer programming, nursing, etc. We also helped students attending trade schools. All of our scholarship recipients are highly recommended. Most are the children of poor Ukrainian farmers who live in colonies in Brazil and Argentina. Some are even abandoned because their parents cannot support them.

The effects of the severe drought of 1985 will be most keenly felt by these farmers, because of this we anticipate many new applications in 1986. A couple of years ago, these people suffered greatly due to extensive flooding. For them the loss of two harvests in the same year is devastating.

For information how you can become a sponsor and keep a child in school for \$200.00 a year (tax deductible), please write to:

UNWLA INC. SCHOLARSHIP PROGRAM
c/o Mrs. A. Krawczuk
18 Telegraph Hill Rd
Holmdel, N.J. 07733
USA

NEWS FROM UNWLA HEADQUARTERS

— Lidia Czernyk, Welfare Chairperson of the UNWLA, expressed gratitude to those individuals who donated to the newest project of the Welfare program — the Medical Aid Fund for Children and Young People. The funds, which were sent to needy children in Brazil and Poland have helped them resume normal, healthy lives. A list of donors to the Medical Aid Fund was published in the Ukrainian section of Our Life magazine (January 1986).

— UNWLA Scholarship Program Reserve Fund: established in 1985 through the generous donations of an anonymous donor and the late Dr. Z. Nyzankiwsky will be used by the Scholarship Program for its special needs.

— During the National Board meeting of the UNWLA (October, 1985) a motion was adopted to send copies of various materials to Ukrainian schools and orphanages in Brazil.

At the beginning of December 1985 members of the Welfare Committee packed and sent out 37 packages of OUR LIFE and 52 packages of tape cassettes. These items are greatly appreciated by the children and their teachers, alike.

A circular was sent to UNWLA Branches with a request to help cover the cost of postage. The following Branches responded with donations: 1, 4, 24, 33, 72, 79, 92, 104, 119.

Once again, Mrs. L. Czernyk thanked all those who gave of their time and money and expressed her hope that others would join in this project.

— WELCOME TO THE NEWEST UNWLA BRANCH!

On December 8, 1985 the Executive Board approved a new UNWLA Branch. The number given the Branch, based in New York City — 113. Good luck to Luba Firchuk, president of Branch 113 and all the members.

— A REMINDER. The XXI UNWLA Convention takes place MAY 1987 in CLEVELAND, OHIO. The Convention Committee is being chaired by Nadia Deychakiwsky.

— Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak, UNWLA vice-president in the area of public relations, is a member of the committee which will be planning the commemoration of the International Council of Women's 100th Anniversary. The celebrations are scheduled for the year 1988 in Washington, D.C.

— UNWLA Circulars:

● Press committee chairperson, Anna Maksymowych, reminds UNWLA Branches that according to our organizational By-laws all UNWLA Branches are obliged to subscribe to OUR LIFE. According to the resolutions of the XX Convention, subscription payments should be collected with membership dues.

Each Branch is requested to plan at least one event whose profits will be earmarked for the Press Fund of OUR LIFE.

Press committee-chairpersons of each region are reminded to complete their respective chronicles for 1985 and forward them to A. Maksymowych.

A press and cultural committee conference is planned for April 1986.

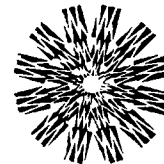
● Irina Kurowycky, member-at-large of the UNWLA Executive Committee, encourages members to recruit more women as Members-at-Large into the UNWLA. A sample invitation letter along with an explanation of the UNWLA were sent to Branch presidents.

● Regional Council presidents received their report forms with instructions. The deadline for these reports is April 15, 1986. With Regional Council Meetings scheduled soon, presidents are asked to have a short report of this meeting prepared for publication in OUR LIFE.

— The revised edition of the UNWLA By-laws is ready. Copies sent to the Regions should be distributed to local Branches. The cost per copy is \$2.00. If any member is unable to pay, the By-laws should be given free of charge. Branches not within a Region will receive their copies directly.

PYSANKY WORKSHOPS & DEMONSTRATIONS

March 8 — April 13, 1986
Saturdays & Sundays

On March 8, 9 and 29 experienced artisans will demonstrate this beautiful craft. The award-winning film "PYSANKA" by Slawko Nowitsky will also be shown. This program is scheduled to run continuously during the three days. Time: 1-5 p.m. Fee: \$2.50, museum

members, seniors and students \$2.00, children under 12 free. The fee for workshops and demonstrations also to the Ukrainian Museum.

These programs are funded in part by the New York State Council on the Arts.

THE BEAUTIFUL BEAN

In almost every pantry, way in the back, there is bound to be a bag of beans. Neglected, forgotten, the lowly bean is the Cinderella of the kitchen. Why, one asks, is the bean treated with such disdain when it is nutritious, good tasting — when prepared the right way, and there is a variety of beans from which to choose.

With the Lenten season almost upon us, beans can become the staple diet of any household and enjoyable to boot!

The various kinds of dried beans available can tickle any creative cook's imagination:

—Black beans: small, oval beans with black skins and white insides; popular in southern United States where they are grown; best with ham, onions, garlic and green peppers.

—Blackeyed or yelloweyed beans: small in size with black or yellow spots; good with rice, bacon or pork.

—Chick peas or garbanzos: (may be called ceci or Spanish beans) are excellent in salads.

—Favas: Europe's favorite bean; good with bacon or ham; have a sharp flavor.

—Lentils: small, grayish-brown beans; good in soups; need no presoaking.

—Lima beans: flat, almost kidney-shaped beans; may be large and small; very popular in soups as well as chicken dishes, smoked meats or cheese.

—Pintos or pink beans: great in casserole dishes with such additives as garlic, onions, chili powder and tomatoes.

—Red kidney beans: mostly used for chili and other Spanish dishes; very versatile.

—Soybeans: smallest and the most widely used bean,

comes in yellow, green, brown, black or two-toned: highly nutritious.

There are four types of white beans: great northern (used mostly in all baked bean dishes); marrow (used in soups, stews -flavor blends well with molasses, brown sugar and salt pork); navy (most commonly found in canned pork and beans); peas (used in New England Boston baked beans).

Dried beans must be soaked to replace the water lost in drying. There are two ways to do this — either overnight or the quick method. Overnight is the right way — add 6 cups of water to one pound of beans, soak overnight, drain and rinse. The quick way — rinse beans, bring 8 cups of water to boil, add beans and boil 2 minutes; remove from heat and soak 1 hour.

Because dried beans are plentiful and cheap one might think they can be cooked any old way. Wrong — dried beans are delicate and require tender loving care in preparation. The cooking time varies, depending on the age of the beans, where they were grown and the hardness of water. Beans should be cooked over low heat and stirred very gently, lest they break. They can be stored in the refrigerator or frozen for a dish to be prepared at a later date. Most cooked beans are wonderful in salads with a dressing of oil and vinegar. Beans can also be pureed with seasonings to make sumptuous dips or spreads.

WHITE BEAN AND ZUCCHINI PATE

2 cups grated zucchini
salt to taste
3 tablespoons butter
1 small onion, chopped
1 garlic clove, pressed
3 cups cooked white beans
2 egg yolks
2/3 cup breadcrumbs
1/4 cup whipping cream
3 tablespoons butter, melted
2 green onions
2 tablespoons minced parsley
1 1/2 teaspoon salt
1/4 teaspoon coriander
1/4 teaspoon thyme
1/4 teaspoon basil
2 egg whites
2 tablespoons butter, melted
tomato sauce (warmed) — optional

Preheat oven to 400 °F. Butter 1-1/2 quart loaf pan.

1. Place zucchini in colander and sprinkle evenly with salt. Allow to drain 3 to 4 minutes, then squeeze gently to remove liquid.

2. Melt 3 tablespoons butter in small skillet. Add onion and saute until transparent. Add garlic and saute until golden brown. Toss in zucchini and cook for 4 to 5 minutes, stirring constantly. Remove from heat and cool.

3. Puree beans in 2 batches in food processor or blender, adding an egg yolk to each batch, and transfer to large bowl.

4. Soak breadcrumbs in cream and stir into beans. Add 3 tablespoons melted butter, green onions, parsley, salt and herbs and mix well.

5. Beat egg whites until stiff and fold into dry mixture.

6. Turn half of bean mixture into prepared pan. Smooth top and spread zucchini mixture over in an even layer.

7. Spoon remaining bean mixture over zucchini and top with 2 tablespoons melted butter.

8. Butter enough waxed paper to cover top of pan and cover it; secure with twine.

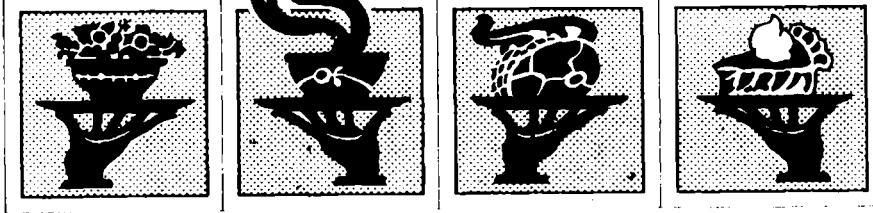
9. Set the rack in large pan with enough hot water to reach halfway up sides of pan.

10. Bake 45 minutes or until top golden brown. Remove from oven. Discard waxed paper and let stand 20 minutes before unmolding.

The pate may be served warm or cold. Garnished with tomato wedges and black olives and complimented with crisp Italian or French bread, it is truly a treat. When served warm, spoon tomato sauce over it. What to drink — a chilled glass of Chablis or Chardonnay would be just perfect!

наше харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

Багато людей, перед Великоднем, дотримуючи традицію, не їдять м'ясних страв. Подаємо кілька безм'ясних, дуже смачних страв.

ВИПІКАНА ЦИБУЛЯ з підливою з печериць

6 ложок масла або маргарини
1/4 горнятка муки (борошна)
1/2 ложечки соли
1/4 ложечки паприки
1 1/2 горнятка молока
1 дрібно нарізане пісменто
2 горнятка тонко нарізаної в кружки цибулі
3 яйця — розколючені
2/3 горнятка тертої булки

1. Розтопити масло або маргарину в ринці, додати муки, сіль і паприку, вливати мішаючи потроху молоко й варити, щоб згусло.

2. Додати решту складників і добре вимішати. Влити до натовщеного огнетривалого посуду, який вставити до більшого посуду з водою і пекти на 350° — 45 хвилин.

ЗАПІКАНИЙ ЛОСОСЬ (SALMON) (на 6 осіб)

1 пушка (1 фунт) лосося
2 горнятка тертої булки
1/3 горнятка оливок начинюваних пісменто, порізаних на платки
1 горнятко втертого "чедар" сиру
1/2 горнятка дрібно нарізаної петрушки
1 горнятко молока
3 яйця
1 мала дрібно нарізана цибуля
сіль і перець до смаку
1/4 горнятка цитринового соку

1. В мисці змішати лосось, (відділений, подрібнений і без кісток) терту булку, оливки сир і петрушку.

2. Вбити разом молоко, яйця, цибулю, сіль і перець і додати до лосося.

3. Влити цитриновий сік і все разом вимішати. Наложити до натовщеного, огнетривалого посуду, який вкласти до більшого з водою.

Пекти на 350° — 1 годину.

Добре знище поданою підливою з печериць.

КАРТОПЛЯНІ ЗАПІКАНЦІ (з грибами або печерицями)

1 фунт картоплі
2 варені на твердо яйця — посічені
1/2 фунта печериць
1 середня цибуля
2 ложки масла
по ложці січеної петрушки й кропу
1 сире яйце
4 ложки тертої булки
до вироблення: борошно, яйце і терта булка
до смаження товщ

1. Вживаючи печериці: добре висмажити на маслі, не додаючи води, щоб були м'які й без плину.

2. Вживаючи сухі гриби: зварити 1 унцію грибів до м'якості і дрібно посікти.

3. Зварити й пом'яти картоплю, додати смажену цибулю, посічені яйця, смажені печериці (або гриби) кріп і петрушку, терту булку, сире яйце й сіль.

4. Замісити на тісто, виробляти малі котлети, класти в муку, яйце й терту булку й смажити на товщі.

Можна подавати з підливою з цибулі, грибків або хрону.

ПІДЛИВА З ПЕЧЕРИЦЬ із СИРОМ (на 6 осіб)

1/2 фунта печериць
1 ложка масла
1 яйце — вбите
1 горнятко молока
1 ложечка сухої гірчиці
1/2 фунта американського сиру порізаного на кістки

1. Тушкувати печериці на маслі, щоб були легко брунатні.

2. В подвійному посуді (*double boiler*) змішати яйце, молоко, суху гірчицю і паприку.

3. Гріти над гарячою водою. Вкинути до того порізаного сиру і мішати, щоб розпустився. Додати до печериць і загріти.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Кожна господиня бажає, щоб усе, що варить чи пече вдалося. Очевидно, це залежить від точного вимірювання складників. Для улегшення куховарської праці подаємо таблицю мір-ваги.

Можна її виготовити на картоні й причипити до стіни або до шафи, щоб завжди мати перед собою в кухні.

борошно — мука	1 фунт = 4 горнятка
борошно т. зв. "Wondra"	1 фунт = 4 3/4 горнятка
*горіхи —	
волоські: з лушпиннями	1 фунт = 1 2/3 горнятка
без лушпиннями	1 фунт = 4 горнятка
мигдаль: з лушпиннями	1 фунт = 1 1/4 горнятка
без лушпиннями	1 фунт = 3 1/2 горнятка
картопля	1 фунт = 3 середні = 2-2 1/4 нарізаних
масло-маргарина	1/4 фунта = 1 кістка = 1/2 горнятка
сік —	
помаранчевий	1 середня = 1/3 горнятка
цитриновий	1 середня = 2 1/2-3 ложки
цукор —	
гранулований	1 фунт = 2 1/4 горнятка
мучка	1 фунт = 4 горнятка
* Звичайно в приписах подають міру горіхів перед січенням чи меленням.	

Наближається весна ...

Довші дні та сильніше проміння сонця пригадують нам, що зближається весна. Вплив цих змін, можна також помітити на рослинах, що дотепер дрімали у вазонках наших кімнат. Для доброго розвитку рослин, дуже важливе світло й повітря. Рослини присуваємо ближче до вікон. Більше їх підливаємо та додаємо поживу.

Дуже важливим є дрен на споді вазонка, він не може бути затканий. Найкраще, півгодини по підлиттю рослини, воду, що залишилася у підставці вазонка, вилляти, щоб не кисла.

Сухе й тепле повітря кімнат взимку, є причиною нападу різних шкідливих комах, які висисають соки рослин. Тому треба дуже старанно переглядати рослини, а щоб цій біді запобігти, добре є хоч раз на тиждень зібрати вазонки до ванни і там їх добре покрити водою. Липка рідина на листках, або білі плямки немов малесенькі шматочки вати означають напад мшиць. Їх можна позбутися скроплюючи рослини водою з милом або закупити хемічні розчини для скроплювання вазонкових рослин.

Якщо паразити розмножилися лише на одному вазонку, а решта ще не заражена, треба цей один усунути, а найкраще перенести до другої кімнати.

Може між вашими квітами є перецвілий амариліс (*amaryllis*) і ви на другий рік знов бажаєте подивляти його непересічну красу, то треба відтяти перецвілу квітку і стовбур, не ушкоджуючи листя. Після загрози холоду, винести його на двір і з вазонком закопати в землю. Раз на місяць підливати розпученим у воді "phosphate". На грядці, де літом відпочиватиме амариліс, мусить бути добрий дрен. Згромадження води спричинить гниття цибулі. Восени витягнути вазонку із землі, перестати підливати. Як трохи підсохне повідтинати листя та пересадити до середнього розміру вазонка. Між стінкою вазонка й цибулькою не повинно бути більше землі як на 1 цаль. 1/3 цибулі має виставати понад поверхню землі. Пересаджену цибулю вмістити на 6-8 тижнів в холодне місце при температурі не вище 40-50°. Після цього відпочинку перенести амариліс до теплого, але темного місця. Спочатку підливати обережно й додавати малу кількість поживи.

Коли цибуля випустить паросток, що сягає висоти 5-6 цалів, тоді перенести її до ясного вікна та в короткому часі зможемо знов подивляти чудовий квіт амарилісу.

Зібрала Нат.

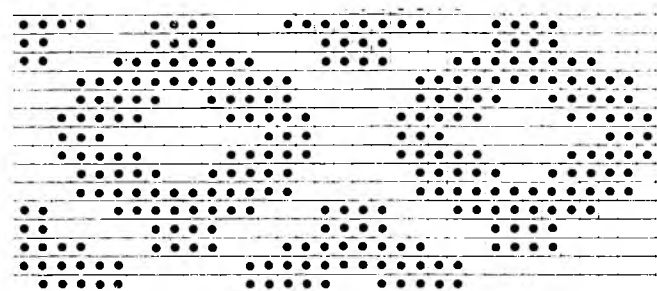
ВИКОРИСТОВУЙМО НАШІ УЗОРИ ДО ПЛЕТЕННЯ СВЕТРІВ

Здається ще ніколи не були плетені светри для жінок так барвисто, з такими різноманітними узорами, квітами, геометричними фігурами а то і цілими картинами. Ось саме недавно бачили ми нові моделі светрів з великими квітами у одній з найбільших крамниць Нью-Йорку, які порівнювали до картин Гоґена. Усі ці светри ручно плетені, коштують великі гроші.

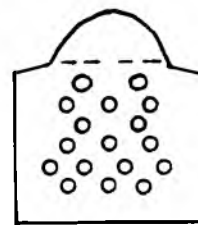
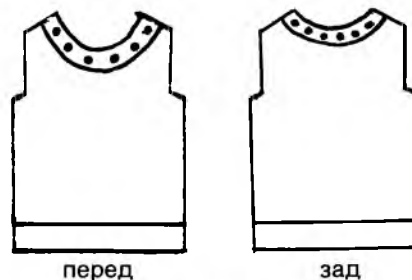
Тому тепер справді час навчитися кожному плетіння і взятися до нього дома, щоб іти за модою, та не видавати надто багато грошей.

Я вже здавна дуже любила плетіння на дротах, часто робила светри для членів моєї родини, пристосовуючи наші народні узори з вишивок до плетива. Це зовсім не тяжко, бо таким самим способом подають узори у підручниках на виконання т. зв. норвезьких светрів, що мають звичайно широкий узір у одному або й більше кольорах. Уживаючи саме таку техніку та дотримуючись вказівок, з яких найважливіша не стягати сильно волічки, яка залишається з узору на лівій стороні, можна дуже добре використовувати наші узори, але розуміється вони мусять бути несконпліковані та не можуть мати надто багато різних кольорів. Можна також такий узір "упростити", не змінюючи однак дуже стилю.

Ось, як приклад, подаю сплетений недавно светер з використанням популярного узору квітів на рукавах сорочок. Замість плести светер білий, як сорочка з червоними чи чорними квітами, я зробила навпаки: цілий светер сплетений чорною м'якою вовною "ангора", а рукави червоні з чорними уставкою і квітами. Рукави широкі притримані внизу гумками.

Подаємо узір, форму рукавів і светра та знімок готової праці, що її носить Марта Кузьмович.

рукав

НОВІ ЧЛЕНКИ 1-го ВІДДІЛУ СУА
(за 1985 рік)

Перший ряд зліва: Оля Кучма, Стефанія Гнатченко, представниця Округної Управи Ділія Черник, Наталія Малець, Катруся Щерба

Другий ряд зліва стоять: Леся Гой (голова відділу), Параскевія Сусь, Осипа Лемеха, Анна Білевич, Лена Микитич, Марія Сениця, Софія Топорівська та організаційна референтка відділу Люба Дармограй.

КОЛЯДА в ЙОНКЕРСІ

Членки 119-го Відділу СУА. Зліва: Ірена Моцюк (голова), Анна Качмарська, Іванка Ганкевич, Люба Сохан, Леся Крумшин, Марія Борковська.

Members of UNWLA Branch 119 in Yonkers, N.Y. caroling for the Ukrainian Museum. Left to right: Irina Motsiuk (pres.), Anna Kachmarska, Ivanka Hankevycz, Liuba Sohan, Lesia Krumshyn, Maria Borkowska.

Не йдемо від хати до хати снігом покритою стежкою, прикрашеною мов сотнями іскристих діамантів, що сяють у місячному світі, і не скрипить морозом сніг під ногами. Такий образ-спомин лише в уяві проводить групку членок 119-го Відділу СУА, які знов пішли в Йонкерс і околицю, щоб заколядувати всім, хто відкриє гостинні двері. Вже третій з черги рік союзнянки-колядниць, пані: Сохан, Борковська, Ганкевич, Крумшин, Моцюк і Качмарська, ходять з колядою, щоб увесь прибуток призначити на Український Музей.

Громадянство щораз глибше розуміє важливість справи і великодушно відповідає на заклик невтомних колядниць. Завдяки такій жертвенності 119-ий Відділ СУА вже втретє стає меценатом нашої культурної установи, Українського Музею в Нью-Йорку.

Гроші, які зібрав колядуванням 119-ий Відділ СУА в сумі 1,245.00 дол. на Український Музей, були передані 18-го лютого 1986 р. голові СУА Іванні Рожанковській.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРИМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

ДАРУНКИ ДО БІБЛІОТЕКИ

Таня Дяків-Онїл — 1 книжку
Оксана Шандор — 1 книжку
Марія Ржепецька — 2 книжки
Наталія Миколаєвич — 5 поштівок
В. Скуйбіда — 1 книжку, 1 статтю
Олена Прончак-Петришин — 2 каталоги

ДАРУНКИ ДО КОЛЕКЦІЇ ФОТОГРАФІЙ

Микола Костирко — 2 світлини, 1 документ, гроші
Мирослава Савчак — 1 програмку
Параня Остапак — 1 світлину
Марія Вальницька-Гірняк — 5 світлин
Микола Чорний — Копії архіву (3 книжки)
Роман Сасик — ноти
Петро Левкович — 9 світлин
Анна Чернязська — 2 світлини
Орест Городиський — 9 світлин
д-р Борис Филипчак — 1 поштівку
Олена Прончак-Петришин — 6 прозирок

ДАРУНКИ ДО КРАМНИЧКИ

Анна Крамар (93-й Від. СУА) — 1 укр. лялю, 1 англ
Ярослава Кукіль (93-й Від. СУА) — 3 подушечки
Ліда Гной — 26 прикрас на ялинку
Дарія Орїховська (65-й Від. СУА) — 1 подушечку
Марта Цимбалїста (65-й Від. СУА) — 2 подушечки, 5 закладок
Марія Ржепецька — 1 стяжку
Софія Барусевич — 1 вишивану подушку, 1 вишивану серветку,
1 котика з мушельок, 4 декоративні барабольки, 9 мушельок
83-й Від. СУА:
Ярослава Лучечко — 5 подушечок
Дарія Камінська — 1 подушечку, 1 закладку
Ляля Кекїш — 1 подушечку
Надя Кулинич — 1 закладку
Галя Оберїшин — 2 подушечки
Оля Пастернак — 1 закладку
Богданна Слїж — 1 закладку
Леся Юзенів — 1 подушечку

Щиро дякуємо

Христина Певна

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000.00 дол. — Стефан і Іванна Рожанковські
3,000.00 дол. — д-ри Олег і Іванна Ратичі
2,000.00 дол. — Марія Ржепецька
1,000.00 дол. — Еміль Якінь, д-р Юрій Сай, д-р Олег Бачинський,
Олександр і Оксана Тишовницькі, "Тризуб" Федеральна Креди-
тівка, Ньюарк, Н.Дж.

по 500.00 дол. — Микола Савчин, Любов Дражевська
300.00 дол. — Петро Бейжер
200.00 дол. — Ігор і Тамара Витковицькі
165.00 дол. — Ярослав і Ярослава Букачевські
по 100.00 дол. — д-р Марія Кознарська, Богдан і Христина Шепе-
ляві, Мирон і Люба Чолгани
80.00 дол. — Іван і Ольга Яцишини
60.00 дол. — Тарас Яцкевич
по 50.00 дол. — Христина Павляк, Олександр і Софія Скопи,
Нестор Пінковський
по 25.00 дол. — Євгенія Костюк, Марія і Олександр Татарські,
Микола Химич, Олена Шиприкевич
15.00 дол. — Галина Шембель
по 10.00 дол. — Юліян Татунчак, Олександр Левицький

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

25,000.00 дол. — Федеральна Кредитівка "Самопоміч", Нью-Йорк,
Н.Й.
по 1,000.00 дол. — Григорій і Лідія Петраші, Ярослав і Ірена Моцюки
900.00 дол. — Павло Німець
560.00 дол. — 67-ий Відділ СУА
по 500.00 дол. — Іван і Марія Куземські, Наталія Кравчук
по 422.50 дол. — 93-й Відділ СУА, 106-ий Відділ СУА (з коляди на
Український Музей)
по 200.00 дол. — Володимира Брикович, 93-й Відділ СУА
137.75 дол. — 48-ий Відділ СУА
по 100.00 дол. — Микола і Марія Грушкевичі, Мючуал Америки (в
доповнення пожертви Івана Павлова)
94.50 дол. — 10-ий Відділ СУА
по 50.00 дол. — д-р Олександра Мельник, Іван і Ніна Куйдичі,
Ярослава Гладка, Андрій Фещак, СПС Інтернешенел (в доповнення
пожертви Олега Склепковича)
по 30.00 дол. — Ростислав і Фрейда Петрови, Роман і Люба Турке-
вичі, Наталія Пуйда
по 25.00 дол. — Василь Гусаковський, Роман і Анна Король, Микола
Котов, о. Іван Кіт, Юрій Кисілевський
по 20.00 дол. — Зиновій Квіт, Стефан Сідлярчук, Іван і Анастасія
Пиртко
15.00 дол. — Ляриса Мартинюк
по 10.00 дол. — Б. Мельничук, Ляриса Зелік, Іван Дзівак, Ярослав
Бодинський, Любомира Шеремета, Ольга Карван, Іван і Ніна Куйдичі
по 5.00 дол. — Ольга Дядинюк, Петро Гурський, Анна Курилко,
Константин Луценко, Марія Жовнірович

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'ять нашого дорогого кузина та друга бл. п. **д-ра Юрія Барчинського** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. **Лідія і Зенон Козаки**

В пам'ять бл. п. **д-ра Василя Білецького** складаємо **100.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **д-р Клементій і Ольга Рогозинські**

В пам'ять моєї матері **Розалії Блонарович** складаю **25.00 дол.** на Український Музей. **Анна Плюта**

Замість квітів на свіжу могилу дорогої і невіджалованої бл. п. **Ліди Богдан** складаю **25.00 дол.** на Український Музей. **Андрея Одежинська**

Згідно з бажанням покійного маестра **Якова Гніздовського** переписали в його пам'ять пожертву **50.00 дол.** на Український Музей. **М. Антонович Рудницька**

Замість квітів в пам'ять бл. п. **Якова Гніздовського** складаю **50.00 дол.** на Український Музей. **Пані Яблонська**

В пам'ять бл. п. **д-ра Володимира Душника** складаємо **25.00 дол.** на Український Музей. **Родина Душників**

Замість квітів на свіжу могилу **Володимира Івасютина** на Будівельний Фонд Українського Музею складаємо **20.00 дол.** **Іванна і Роман Боб'яки**

Замість квітів в пам'ять брата бл. п. інж. **Ярослава Когутяка** складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. **Марія Когутяк-Гладка з чоловіком інж. Олегом Гладким**

Замість квітів на передчасну могилу дорогої і незабутньої приятельки **Іни Колос** складаємо **50.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Лідія і Володимир Візерканюк**

Вшановуючи пам'ять моєї мами **Пелагії Коровник** жертвую **25.00 дол.** на Український Музей. **Лідія Коровник**

Замість квітів в пам'ять бл. п. **Христини Мізь**, внучки Люби Савойки складаю **15.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Марія Карпевич**

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. інж. **Ярослава Ощудляка** на Будівельний Фонд Українського Музею склали: по **50.00 дол.** — о. П. і В. Лабінські, Д. і Л. Геча, д-ри О. і І. Патичі, Ф. Уртель, М. і Н. Ходновські; по **25.00 дол.** — М. Банах, Я. і Я. Букачевські, Я. і О. Городецькі, М. і М. Слободяни, М. і І. Ставничі, д-р Б. і М. Цимбалісті; по **20.00 дол.** — Р. Френд, Ф. Літовинський, д-р В. і М. Стойки, І. і О. Яцишини; по **10.00 дол.** — М. і М. Гаталі, Г. Добуш, Ю. і С. Лонишини, М. і Г. Луцики, В. і Т. Коверки, Л. і Ю. Мазурець, М.

Мостовий, П. і О. Папроцькі, А. Романишин, М. і д-р П. Рівес, М. Цісик; по **5.00 дол.** — Я. Паславський, П. Попіль. **Разом: 600.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу св. п. інж. **Ярослава Ощудляка**, який відійшов у вічність 15.XII.85, складаємо на Український Музей в Нью-Йорку **25.00 дол.** **Олена Артюшенко з дому Федорович разом з родиною**

У десяту річницю смерті **М. Притули** складаємо **25.00 дол.** на Український Музей. **Подружжя д-р Т. Кузьмович**

В пам'ять моїх дорогих батьків **Андрія і Анастасії Рубчаків** складаю на будинок Музею **500.00 дол.** **Евгенія Рубчак**

Замість квітів на могилу бл. п. **Ілька Ташука** склали **10.00 дол.** на Український Музей — **Марія і Сильвестер Мартюки**

Замість квітів в пам'ять **Богдана Турка** складаю **15.00 дол.** на Український Музей. **Марія Турко**

Замість квітів в пам'ять бл. п. **Лідії Шуль-Богдан** складаю **20.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Стефанія Чорна**

У світлу пам'ять бл. п. **Зені Шуст** складаємо **100.00 дол.** на потреби Українського Музею. **Іван і Марія Куземські, Марта Куземська, Володимир і Олена Карпиничі, Степан Бриндзей**

Замість квітів на могилу бл. п. **Володимира Шушкова** складаємо **15.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. **Іван і Агнес Хоманчуки**

НА ПОСТІЙНИЙ ФОНД

З приводу свого 10-ти річного ювілею, 19-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки складає **300.00 дол.** на Постійний Фонд в ім. Оленки Віршук-Савицької, — колишньої членки відділу.

ПОПРАВКИ

Перепрошуємо жертвodawців, якщо згадки про їхні пожертви на Український Музей в Нью-Йорку спізнилися та ще до цього часу не появились в журналі "Наше Життя". При цій нагоді містимо наступне оголошення:

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Стефана Масника** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. Родині Покійного висловлюємо наші щирі співчуття. **Михайло й Галина Стасюки**

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ

Вплатили від 1-го до 31-го січня 1986 р.

600.00 дол.: В. і С. Сливоцькі, Нью-Йорк (через 64-ий Відділ СУА)

500.00 дол.: М. Савчин

400.00 дол.: Г. і А. Мисишини, Спрігфільд

300.00 дол.: А. Школьник, Акрон (через 7-ий Відділ СУА); 79-ий Відділ СУА, Бостон

250.00 дол.: 19-ий Відділ СУА, В. і І. Іванчишини, Бронкс (через 82-ий Відділ СУА); М. і О. Мочула, Кліфтон (через 70-ий Відділ СУА)

200.00 дол.: 93-й Відділ СУА, 108-ий Відділ, В. і Т. Гординські, Лівінгстон; Я. Кравчук, Парма; П. і А. Крамарі, Ветерфільд (через 93-й Відділ СУА); Р. і Б. Левицькі, Рочестер; О. Приймак, Ірвінгтон (через 86-й Відділ СУА); Д. Пундін, Чікаго; д-р Р. і Л. Смики, Кол Ситі; Я. і М. Томоруги, Крайфорд (через 83-й Відділ СУА); Г. Шембель, Бінггтон

150.00 дол.: Клуб Бріджістів, Ветервільд (через 93-й Відділ СУА); К. Салук, Джерзі Ситі

100.00 дол.: Б. і М. Бурачинські, Фльоргам Парк; д-р А. Гнатик, Портадж; Я. і І. Клими, Асторія; І. і Р. Лавропичі, Нью Гейвен; М. і Л. Стасюки, Вест Сенека; Х. Шепилявий, Колумбія

50.00 дол.: Т. Лаба, Чікаго

40.00 дол.: В. і Д. Будні, Лівінгстон

25.00 дол.: І. Копач, Ріджвуд

20.00 дол.: Т. Бутович, Мейпелвуд; Ф. Стрелець, Сиракуз (через 68-й Відділ СУА)

З подякою,
Таїсса Турянська
скарбник комісії стипендій СУА

В пам'ять вуйка сл. п. **Миколи Гнатика** з Боффало, Нью-Йорк д-р Микола Гнатик з Пертедж, Індіана складає через 102-Відділ СУА **100.00 дол.** на Стипендійний фонд СУА.

У пам'ять найдорожчого сина бл. п. **Романа** пересилаємо **250.00 дол.** на стипендію для Маріяна Борсука — Курітіба (через 82-ий Відділ СУА). **Ірина й Василь Іванчишини**

З нагоди 10-ти річного ювілею 19-го Відділу ім. Лесі Українки, Трентон, пересилаємо **250.00 дол.** на Стипендійний фонд СУА — студентам у Південній Америці. За 19-ий Відділ СУА — **Валентина Джулік (голова), Анастасія Фат (скарбничка)**

Замість окремих подяк Всім, які жертвували на Служби Божі, прислали квіти й співчуття, в пам'ять нашої дорогої Мами, Тещі і Бабуні складаємо **25.00 дол.** на сиротинець в Бразилії. **Копачі**

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять моїх швагрів д-р **Івана Белея** та **Івана Одежинського**, складаю **100.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Евгенія Рубчак**

У світлу пам'ять д-р **Данила Богачевського** складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а п. Ростислав і родині складаю мої щирі співчуття. Завсіди вдячна **Марія Хархаліс, Балтімор**

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Марії Богдан** складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а опечаленій родині висловлюємо сердечні співчуття. **Василь і Наталка Думи**

Замість квітів на свіжу могилу дорогого незабутнього кума **Стефана Геника**, чоловіка довголітньої членки 5-го Відділу СУА Доміцелі Генік складаю на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" **10.00 дол.**, а родині висловлюю щире співчуття. **Павлина Будзол**

В пам'ять **Анни Глинянської** складаємо **60.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Доні Надії й внучці Вірі щирі співчуття — Олімпія Хойнацька, Ірина Чайківська, Ліда Ігнат, Мирослава Тершаковець.

Замість квітів на могилу бл.п. д-р **Б. Лончини** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 81-ий Відділ СУА в Дітроїті складає **25.00 дол.** Голові дітроїтської Округи Орісі Лончині висловлюємо наше найщиріше співчуття з приводу втрати друга й чоловіка.

У світлу пам'ять моєї незабутньої дружини св. п. **Мирослави Притули** складаю **25.00 дол.** на Український Музей і **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Чоловік Василь**

У пам'ять бл. п. **Матрони Новосад-Причко** матері п. Михайла Новосада складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині Покійної висловлюємо наші щирі співчуття. **Зінаїда й Осип Левицькі**

З приводу смерті бл. п. **Льва Роздольського**, чоловіка нашої членки Оксани, пересилаємо їй і дітям вислови глибокого співчуття, а замість квітів на могилу складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Управа 29-го Відділу СУА в Чикаго**

В болючу річницю смерті нашої дорогої доньки бл. п. **Лесі Сло-** складаємо на її пам'ять **15.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Нашого Життя". **Михайло й Марія Слободяни**

У шістнадцяту сумну річницю смерті нашого незабутнього чоловіка й батька бл. п. інж. **Богдана Турка**, замість квітів на могилу складаю **15.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **15.00 дол.** на Український Музей, та **15.00 дол.** на Фонд СУА ім. Олени Лотоцької. **Марія Турко з родиною**

Замість квітів на могилу бл. п. **Юлії Усатенко**, матері нашої членки Тамари Книгиницької складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлюємо щире співчуття. **54-ий Відділ СУА — Вілмінгтон, Дел.**

ПОДЯКА

Дякую Екзекутиві СУА, Окружній Управі в Нью-Йорку, членкам СУА і всім, що в якийнебудь спосіб спричинилися до улегшення тяжких хвилин під час моєї хвороби. Ваші молитви, чудові квіти, карточки з теплими й милими побажаннями, все це зворушило мене до сліз і підтримувало мене на дусі. За Вашу пам'ять про мене, я маю досить слів висловити подяку. Щире, щире спасибі. З цієї нагоди складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". З пошаною — **Надія Савчук**

Складаємо ширю подяку всім союзникам 116-го Відділу СУА в Ірі, Паенн. та всім приятелям за так гарно приготований для нас прощальний вечір. Складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" — **Ірина й Роман Свистуни.**

Докінчення із ст. 13:

лочена, але нічого тебе не здержувало — сannyaми, возом, а часом і пішки від села до села ти мандрувала."

З приходом большевиків до Галичини І. Домбчевська викладала українську мову по фабриках, де працювали поляки й жиди. В тому часі вивезли большевики її чоловіка, Романа на Сибір, де він і загинув.

Коли прийшли німці вона працювала як організаторка домашнього господарства при хліборобській палаті. Наново почалися її роз'їжджання по селах. Повертаючись з цих поїздок розповідала про страж-

дання українського населення: арештування, масові розстріли, вивози на роботи й т. д.

Живучи вже в Нью-Йорку вона вела широке листування, дописувала до часописів і як членка Марійської Дружини заснувала відділ опіки над хворими й старшими в Європі.

Над свіжою могилою прощала сестра Ірену Домбчевську такими словами:

"Дорога сестричко Ірено! Переглядаючи в думках твій творчий шлях, я подивляю тебе за твою відвагу, працьовитість. Ти в найгірших ситуаціях все знаходила вихід. Ти все своє життя віддала своєму народові."

ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

(XVII-та Конвенція США рішила збільшити Запасний Фонд до 75,000.00 доларів.)

ДО 31-го ГРУДНЯ 1985 р. СКЛАЛИ:

Окружні управи й відділи США 50,625.61 доларів
Окремі особи 14,431.89 доларів
65,057.50 доларів

*ВІД 1-го ЛИПНЯ ДО 31-го ГРУДНЯ 1985 р. НАСПИЛИ
ТАКІ ПОЖЕРТВИ НА ЗАПАСНИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ
"НАШОГО ЖИТТЯ"*

Округа Дітройт 1,000.00 дол.
Анна Небожак 100.00 дол.
Надія Костик — Nyack 35.00 дол.
Надія Хойнацька — Oak Forest 10.00 дол.
Наталія Кравчук — S. Orange 10.00 дол.
Стефанія Кухарчук — Edmonton 10.00 дол.
Софія Серафін — E. Elmhurst 10.00 дол.
Марія Мацик — Berlin 5.00 дол.
Антоніна Вертишин — Syracuse 2.50 дол.
"Замість Квітів", привіти, подяки 220.00 дол.
1,402.50 дол.

Щиро дякуємо
Іванна Ратич
фінансова секретарка

СПИСОК ПОЖЕРТВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

від 1-го липня до 31-го грудня 1985 р.

500.00 доларів:

Український Музей — New York

по 100.00 дол.:

5-ий Відділ — Detroit
70-ий Відділ — Passaic
Округа Нью Джерзі

70.00 дол.:

47-ий Відділ — Rochester

60.00 дол.:

26-ий Відділ — Hamtramck

55.00 дол.:

Бабчук, Анна — Monterey

50.00 дол.:

Сиротюк, Таня — Ridgewood

35.00 дол.:

Бачинська, Марія — New York

25.00 дол.:

Мороз-Сосяк, Марія — Yonkers

по 20.00 дол.:

35-ий Відділ — Ozone Park
Гадзевич, Надія — Yorktown Hts.
Дроздовська, Соломія — Edmonton
Кривуша, Галина — Philadelphia
Надяк, Катря — Montreal
Політило, Анна, — Short Hills
Сквіртнянська, Юлія — Woodhaven
Соломон, Оксана — Palm Harbor

по 15.00 дол.:

Дидинська, Надія — Marberth
Лешко, Алла — Northampton
Хомяк-Богачевська Марта — Mc Lean

по 10.00 дол.:

Бекіш, Анна — Dearborn Hts.
Білинська, Варвара — Los Gatos
Блага, Іванна — Rochester
Винницька, Мирослава — Los Angeles
Вінтоняк, Люба — Toronto
Гребеняк, д-р Ірена — Loudonville
Дмитревич, Галина — Bowling Green
Дорожинська, Ірена — Woodside
Дуб, Константина — Piscataway
Коленяк, Катерина — Washington
Коропей, Ольга — Ormond Beach
Костюк, Галина — Trenton
Кравчук, Наталія — South Orange
Лісікевич, Стефа — Warren
Міятрасек, Мері — Detroit
Мізь, Гельґа — Chicago
Михайлів, Володимир — Philadelphia
Никорчук, Вільям — Pittsfield
Олійник, Стефанія — Bath
Пришляк, Теодозія — Hillside
Турчин, Марія — Northbrook
Хойнацька, Надія — Oak Forest
Хорітончук, Ольга — West Hartford
Цимбалістий, Богдан — Jamesburg
Шпачинська, Параскевія — Hempstead
Яроцька, Валентина — Bridgeton

по 5.00 дол.:

Амброзьяк, Ольга — Minnearpolis
Бадяк, Ірена — E. Williston
Бакай, П. — Philadelphia
Балюта, Ірена — Buffalo
Белей, Мирослава — New Haven
Бистрицька, Александра — Lakewood
Білинська, Марта — E. Hanover
Бобилляк, Олена — Clifton
Богачевська, Ольга — Philadelphia
Боднарчук, Євгенія — New Haven
Боярська, Ізидора — Narrowsburg
Василина, Параскевія — Sun City
Васьків, Марія — Elmwood Pk.
Ганчарик, Е. — Kenora
Голуб, Марія — Kalamazoo
Гуцаль, Марія — Palatine
Годфрей, Дарія — Berkeley Hts.
Дзюба, Емілія — W. Seneca
Дика, Анна — Bronx
Дитиняк, Марія — Edmonton
Домарацька, Наталка — Bayonne
Дубецька, Таня — New Haven
Дяків, Марія — Warren
Женецька, Беті — Yonkers
Зарицька, Зеновія — Plainview
Зарицька, Христина — Fords
Захаріясевиц, Віра — Torrance
Захаріясевиц, Катерина — Philadelphia
Камінська Павліна — Wilmette
Караман, Марта — Lansdale
Качор, Іванна — Winnipeg
Клецор, Наталія — Rawdon
Кобилецька, Анна — Chicago
Козак, Лідія — Rutherford
Криса, Марія — Cleveland
Кукіль, Ярослав — Hartford
Курило, Ольга — Saskatoon
Куса, Олена — Lakeworth
Куян, Уля — Garden City
Лебедь, Ірена — St. Leonard
Лендел-Почтар, Марія — Strongsville
Литвинишин, Зеня — Hinsdale
Менцінська, Наталка — Australia
Михайлів, В. — Philadelphia
Надрага, Стефанія — Silver Springs
Олійник, Анна — Philadelphia
Падик, Ольга — Toronto
Паліж, Галина — Detroit
Петрик, Люба — Detroit
Погорецька, Стефанія — Chicago
Приймак, Текля — London
Процик, Ірина — Hot Springs
Раковська, Александра — Ijamsville
Рекшинська, С. — New York
Савка, Євгенія — Edmonton
Сердюк-Коломінська, І. — Trenton
Сміт, Данієлля — Russellville
Соханівська, Марія — Edmonton
Степмах, Анна — Baltimore
Струк, Марія — Garfield
Тимчук, Люба — New York
Троян, Надія — Watertown
Флонт, Ірена — Warren
Цап, Марія — Detroit
Цапар, Дарія — Vineland
Цибик, Марія — Toms River
Чайковська, С. — Philadelphia
Яворська, Марія — Wyandotte
Яремко, Іванна — Parma
Ярмак, Л. — Utica

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

по 3.00 дол.:

Басладинська, В. — Parma
Василькевич, Катерина — Greensburg
Доманчук, Ірена — St. Leonard
Захарків, Лідія — Rochester
Лисенко, Наталія — Pittsfield
Мостова, Ольга — Calgary
Пеленська, Наталія — Clifton

2.50 дол.:

Вертишин, Антоніна — Syracuse

по 2.00 дол.:

Гураль, Катерина — Dearborn
Зелем, Я. — Charleoi
Филипович, Стефанія — Chicago

1.50 дол.:

Баран, Оля — Weston

Жертводавці на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", які склали свої пожертви у формі подяк, побажань, привітів чи "замість квітів" є проголошені кожного місяця.

Щиро дякуємо
Іванна Ратич
фінансова секретарка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокі число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

©Copyright 1983 Ukrainian Women's League of America, Inc.

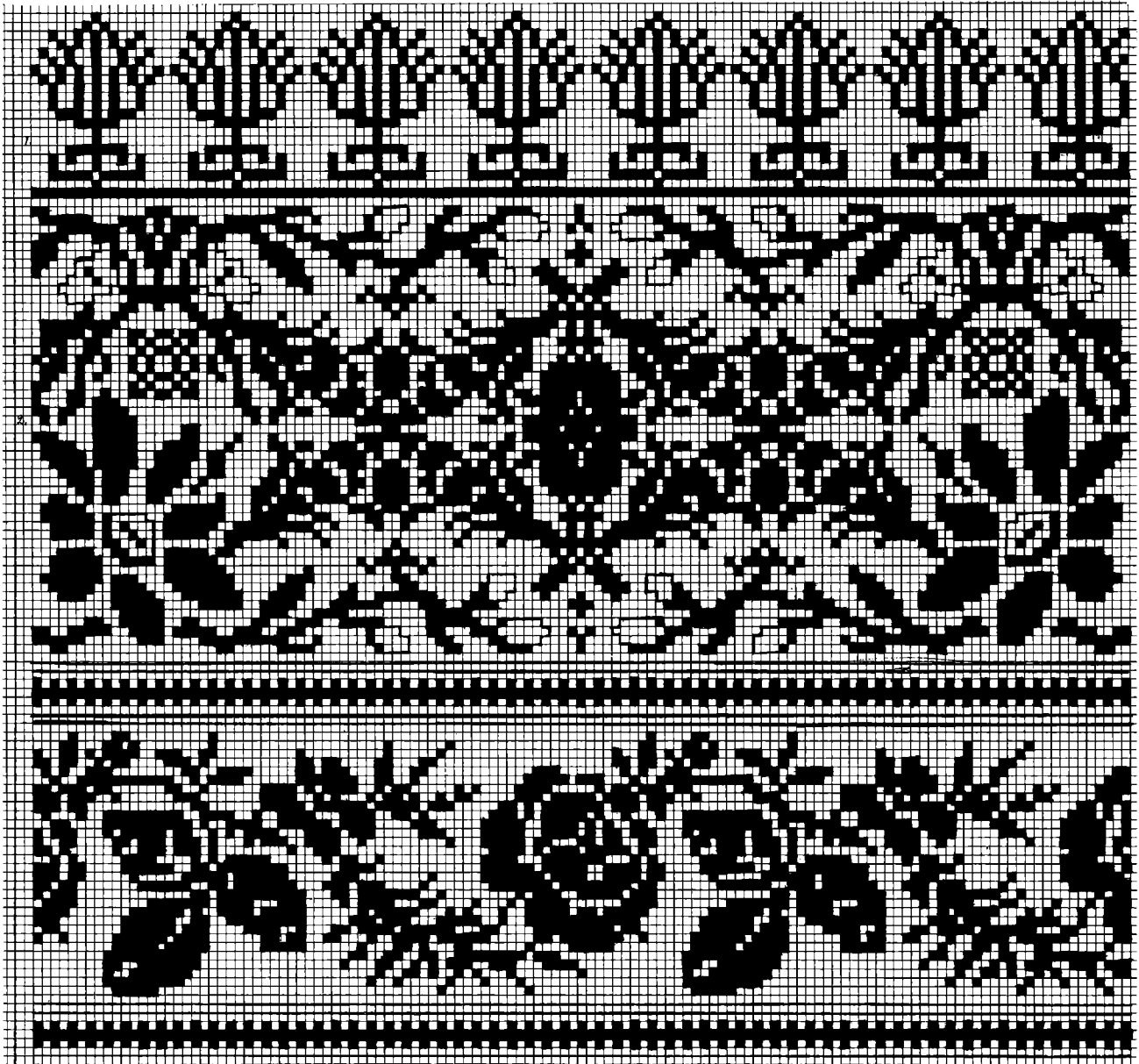
"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y and at additional mailing offices" (USPS 414-660)

108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

ISSN 0740-0225

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Узір "шутка" з рукава жіночої сорочки, село Угринів, Сокальщина. Композиція селянки Олександри Сич-Адамус. Подаємо узір до половини, дошиваючи повторити смуги в такому порядку ч. 2, 1. Вишивати чорними нитками із збірки Ірини Кашубинської. Український Музей в Нью-Йорку. Рисувала Ольга Трачук.

This pattern for the sleeve of a woman's shirt is entitled "Shutka" and comes from the village of Uhraniv in the Sokal' region. Oleksandra Sich-Adamis is credited with this composition. Only half the pattern is given, when completing the middle section, continue by repeating the pattern in the reverse order: rows 2, 1. Embroider using black thread. From the collection of Irina Kashubynska in the Ukrainian Museum, New York. Pattern copied by Olga Trachuk.